

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto IX.

Ljubljana, 18. novembra 1937

Štev. 46.

Danes:

„GOBAV SEM!“

(Gl. str. 4)

Napake drugih nas potolajijo zastran naših lastnih.

A. H. Lemonnier
(1844—1913)

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Tel. št. 33-32. Poštni predal št. 315. Račun Pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: 1/2 leta 20 din, 1/3 leta 10 din, 1/4 leta 5 din. V Italiji na to 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. — ROKOPISOV ne vračamo, nevrnjenih dopisov ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 din znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostopna petlinjska vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetre in širina 55 mm) din 7.— Med oglasi stane vsaka petlinjska vrstica (din 4.—). — Notice: vsaka beseda din 2.—. — Mail oglasi: vsaka beseda din 0.50. Oglasi davek povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Ljubo doma, kdor ga ima

»Ker smo z vašim delom zadovoljni, smo vam primaknili k plači pet goldinarjev.« Ves žareč od sreče je svoje dni po takšnem razgovoru stopil iz šefove pisarne mladi uradnik, pri srcu mu je bilo toplo in prijetno, saj je vedel, da bo zdaj lahko kaj kmalu poprosil za roko ljubljene dekleta. Nova plača bo pač zadostovala za vzdrževanje družinice in za skromno gospodinjstvo.

In lepega nedeljskega jutra je stal takšen ženitni kandidat doma pred svojim zrcalom in se ure in ure česal, ločil, gladil in z dišečim mazilom drgnil svojo grivo, si krtačil svojo moško (tedaj še na moč moderno) bradico, si napolnil obelbel svojo praznjo surko in jo mahnil še pred kosilom proti stanovanju svoje izvoljenke. V roki je leseno držal šopek cvetic za bodočo tačšo, trdil ovrtnik ga je bodel v vrat in praznjo obleka se mu je zdela kakor viškaški oklep. Srce mu je hotelo počiti, tako je razbijalo, toda naš snubec se je dobro držal. Junaško je poprosil za roko svoje izvoljenke in jo je navadno tudi dobil.

In potlej, ko je poročna koračnica že izvenela, ko se je v gnezdece mladoporočencev pričela počasi vtihotapljati vsakdanjost, sta mlada zakonca pričela živeti vsakdanje življenje, polno skrbi in dolžnosti. Navadno je bil že otrok na poti in mlada mamica je morala misliti na plenčke in na otroško perilo. Možček je pa od ranega jutra do poznega večera sedel pri delu (tedaj namreč še ni bilo strogo določenih uradnih ur) in trdo garal, da bi lahko kaj kmalu gospod šef primaknil k njegovi plači še nekaj goldinarjev, kajti družinica se je večala in rasla.

In ko se je zvečer po končanem delu mož utrujen vrnil domov, so ga že čakale copate, pa tudi domača halja in pipa sta bili že pripravljene. Po večerji sta mož in žena posedela pri mizi, ženka je kaj potrebnega prebrala ali pa šivala, možček je pa čital časopise, ali je pa z ženo koval načrte za bodočnost. Ob devetih je družinica legla spat, kajti treba je bilo štediti pri luči, pa tudi drugo jutro je bilo treba že zarana vstati in pljunuti v roke.

Ob nedeljah dopoldne je mož navadno delal, popoldne pa družinica odšla v vas k znancom ali sorodnikom, najčeseje pa k tastu in tašči, kjer je dobila spet nekaj zlatih navkov za življenje.

Edino tedanje žensko veselje so bili plesi, družabne prireditve in pustne zabave. Že v poletju so ženske ugrabile, kakšne obleke in maske bodo oblekle pozimi, in o tem so se sukali pogovori tudi vso jesen.

In potlej je prišel kino. In v modo so prišle kavarne in iznašli so telefon, petrolejke je pa izpodrinila elektrika. Tudi sedeži in gledališču niso bili več tako pretirano dragi kakor svoje čase.

V kinu so si ljudje počasi ogledali ves svet, sicer ne v pravih, živih barvah, temveč le v črno-belih bežeh in migljajočih slikah. In možičkov delovni čas so točno razdelili v uradne ure. Ostalo mu je mnogo več časa za ženo in za družino. Jeseni in pozimi sta si torej zakonca vsako nedeljo privoščila kavnico. Žena se je navadila na modne liste in je v njih kaj rada obduvala čudovite obleke.

Kar čez noč so postali kočijaži nemoderni. Po cestah so z glasnim zvoženjem zdrvele cestne železnice in železniško omrežje so razširili. Življenje brez električne luči se je zazdelo nemogoče in telefon je postal vsakdanja potreba.

In potlej je prišla vojna. Velika svetovna vojna, ki je vse postavila na glavo. Ko so se možje po štirih letih vrnili z bojišča, so v teh nekaj letih skoraj vsi pozabili marsikaj, kar so pred vojno še znali. Pričeli so varčevati pri človeški energiji. Stroji so namesto ljudi opravljali težja dela in ljudje so se pričeli zavestati, da je tudi čas denar.

Kino se je izpopolnil, gledališča so dajala vstopnice po kar najnižjih cenah, samo da so mogla obstajati. Kavnica je postala vsakdanja potreba, kajti možki so se na bojiščih navadili na družino.

In ženske? V vojni so morale nadomestovati možje, ki so se borili nekje daleč na bojiščih. Prevzele so dolžnosti, ki bi jim jih prej nihče ne bil prisodil. Dokazale so svojo pravico do življenja in so postale tovarišice svojih mož.

Razgled po svetu

Halifaxovo poslanstvo pri Hitlerju

Chamberlain bi hotel Nemcem ustreči, angleški račun naj bi pa plačala Srednja Evropa. — Usodna napaka MacDonaldove zunanje politike

V Ljubljani, 17. novembra

Bruseljska konferenca je doživela polom, če že ne formalnega, pa vsekako stvarnega. Njena resolucija o obsodbi japonskega početja je udarec v vodo in nihče se ni manj zmenil zanjo kakor baš Japonci. Razumljivo: Japoncem imponira samo brutalna sila, to dokazuje vsa njihova novejša politična zgodovina. Sicer pa, roko na srce: komu neki bo imponirala junaška beseda, če ne stoji za njo — da se drastično izrazimo — palica, ki dá besedam potrební poudarek? In na bruseljski konferenci niti besede niso bile kaj prida junaške; kako bi tudi bile, ko pa vsaka država, zastopana na tem sestanku, vleče na svojo stran! In ko se vsaka država tako strašansko boji le trohico tvegati za zmago svojega stališča!

Sredi med tem bruseljskim konferenčnim je kakor bomba počila novica, da je britanska vlada sklenila poslati v Nemčijo lorda Halifaxa, da se pogovori s Hitlerjem o njegovih željah in zahtevah. Najbolj do živega je šla ta novica britanskemu zunanjemu ministru Edenu. Ni čudo; stvar spada vendar v njegov resor in zato bi bilo le prav in spodobno, da bi tudi on znil kakšno besedo, kadar gre za tako važne zadeve. Nekateri listi so celo vedeli poročati, da je užaljeni Eden brzojavno ponudil Chamberlainu svoj odstop. Nekaj resnice bo že v teh glasovih, čeprav so senzacijski željti časopisni bralci drugi dan zaman iskali v listih poročil o Edenovem odstopu. Znana stvar je, da v britanski vladi ni tistega soglasja o zunanji politiki, kakor bi moralo biti; če ni že doslej prišlo do vladne krize, gre edina zaslug starem Chamberlainu, ki ima s svojim ugledom še kolikor toliko vpliva na svoje mlajše tovariše.

Chamberlain je tudi tisti, ki je skuhal načrt o Halifaxovem obisku pri Hitlerju. Da so bili nagibi, ki so ga pri tem vodili, vsaj v angleškem pomenu besede nesebični, ne kaže dvomiti. Po eni strani je Chamberlain videl, da se bruseljska konferenca izgublja v zagati; po drugi strani je njegovo prizadevanje, da bi se pobotal z Italijo, drugim partnerjem srednjeevropske diktatorske zveze, ostalo do današnjega dne brez uspeha. Logično je tedaj, da se je odločil potrkati še na drugem koncu rimsko-berlinske osi. To je tem razumljivejše, ker so Angležem že kot Germanom Nemci bližji od Italijanov, zraven pa tretji rajh tudi tako zelo ne ogroža njihovih življenjskih

interesov kakor Mussolini s svojo sredozezemsko politiko.

Ne glede na Chamberlainove dobre namene pa Halifaxovega obiska v Berlinu le ni moči brez pridržkov pozdraviti. O čem bo zastopnik angleške vlade govoril s Hitlerjem? Pač o vsem tistem, kar tretji rajh danes teži. Tu je predvsem kolonijsko vprašanje. Da pogovor o njem ne pojde Angležem posebno od srca, je na dlani. Resda bomo te dni, da je Halifax pripravljen tudi v tem pogledu Nemcem do neke meje ustreči; toda takšno zagotavljanje je preračunano na to, da natrese peska v oči tistim, ki se le preveč upravičeno boje, da bodo v Berlinu govorili v prvi vrsti o čem drugem. In tako smo že pri drugi in tretji točki nemških zahtev: pri Avstriji in Češkoslovaški.

Kakšne so Hitlerjeve želje za stran Avstrije? Nič več in nič manj kakor anšluß, vsaj v etapah. In glej: indiskretni angleški listi že priznavajo, da bi bili Angleži zaradi ljubelega miru (in pa da vsaj za nekaj časa uteše nemški tek po kolonijah) pripravljeni Hitlerju v tej točki ugoditi. Pripravljeni bi bili pristati na Hitlerjevo zahtevo po plebiscitu v Avstriji, to bi pa pomenilo — ker je spričo nezadovoljstva Avstrijcev s poldiktatorskim Schuschniggovim režimom rezultat takšnega plebiscita tako rekoč že vnaprej znan — prvi in najusodnejši korak k poznejši dejanski priključitvi. Kaj bodo na to rekli Češkoslovaška, Ogrska, Jugoslavija in ne nazadnje Italija?

Ugoditi tej Hitlerjevi želji, bi se torej reklo, zadelati eno vrzel in ustvariti zraven kar štiri nove.

Znan je tudi Hitlerjev apetit po Češkoslovaški. In spet kaže, da bi bili Angleži tudi tu pripravljeni na tuje stroške Nemcem ustreči. Za zdaj bi bil Hitler še »skromen«: zadovoljil bi se z »avtonomijo« nemške manjšine na Češkoslovaškem in z dosegom kulturne enote med češkimi Nemci in rajhovci. Če bi Češkoslovaška na to pristala, bi dobila pravcato državnico v državi — državnico, ki bi ji očitno in tako rekoč zakonito stregla po življenju. Tudi tu bi bila izpolnitev Hitlerjeve želje samo prva etapa na poti do njegovega končnega cilja, do izbrisanja samostojne češkoslovaške države z evropske zemljevidu, do germanizacije Evrope.

Lord Halifax je imel še pred nekaj leti mnogo bolj sloveče ime lorda Irwina, najznamenitejšega

indijskega podkralja. Bojimo se, da mu njegovo poslanstvo pri Hitlerju ne bo prineslo nove slave — vsaj ne, če bo skušal zadela-vati vrzeli z ustvarjanjem novih, še mnogoštevilnejših in nevarnejših.

Ob MacDonaldovi smrti

»De mortuis nil nisi bene« (o mrtvih samo dobro govori) je rek, ki za politike ne sme veljati in tudi ne velja. Politiki, živi in mrtvi, so del zgodovine, a zgodovina mora biti strogo pravična in nepristranska; še tako se premalo naučimo iz nje.

O Ramsayu Mac Donaldu bo pisal samo dobro le tisti, kdor nima pojma o razvoju angleške in evropske politike v povojnih letih.

Nihče ne dvomi o Mac Donaldovi nesebičnosti in požrtvovalnosti. Posebno predvojnja, pa tudi medvojnja leta njegovega političnega delovanja so za pokojnika zelo častna. Z njegovim imenom sta neločljivo zvezana ustanovitve in procvit angleške laburistične (delavske) stranke — vse dotlej, dokler ni leta 1931. s sestavo nacionalne vlade lastne stranke razkral in jo za dolgo vrsto let vrzel v politično nepomembnost. Ne dvomimo, da si je Mac Donald kot domoljubnega državnik takrat dejal, da je demovina več ko stranka; toda politike sodi javnost po uspehih — in najvidnejši uspeh njegove takratne geste je bil nastop jalove Baldwinove vladavine in z njo dobe abesinskega poloma, dobe španske tragikomedije, dobe sedanjega kaosa, ki v njem živ krst ne ve ne kod ne kam.

Mac Donald ni razumel Evrope. Tega mu niti še tako strogi sodniki ne morejo šteti v greh, kvečjemu v bolj ali manj odpustljivo napako. Toda pokojnik se niti potrudil ni, da bi se vživel v miselnost, recimo, vsaj svojih najbližjih sosedov Francozov — iz golega razloga, ker jih ni maral. Če bi se iz takšnega njegovega ravnanja nič slabega ne izcimilo, ne za njegovo domovino ne za Evropo, bi lahko šli preko te ugotovitve na dnevni red. Francozi so se malo pred Hitlerjevim prihodom na oblast hoteli temeljito porazgovoriti z Nemci in se z njimi pobotali. Pa je prišel Mac Donald in jim je dejal, da bo šla stvar bolje od rok, če bodo Angleži posredovali. In mož je res posredoval —

tako dobro posredoval, da je pobotanje padlo v vodo. Kot Angležu mu ni šlo v račune, da bi si dva stara sovražnika segla pošteno v roke, ker bi se menda potem poridilo ono imenitno ravnotežje v Evropi, ki ga Angleži že več ko sto let tako spretno uravnavajo v svojo korist.

Ali je Anglija imela od takšne politike korist? Ali jo je imela Evropa?

Sedanje razmere na svetu so najboljši odgovor na to vprašanje. Nemčija se je od tistih dob razvila v velemogočni, veleninamični tretji rajh, ki vsa Evropa pred njim trepeti. Namesto kolikor toliko mirnega sožitja s sosedi, ki bi ga smeli pričakovati po pobotanju med obema renskima mejašema, živi Evropa že nekaj let v večnem strahu, da bo zdaj zdaj počila katastrofa. Evropi Mac Donaldovo »posredovanje« ni prineslo blagoslova. In Angliji? Kdo si bo upal trditi, da more London knjižiti abesinsko vojno v svoje dobro? Kdo bo rekel, da so španska vojna in z njo nastali zapletljaji v Sredozemlju Veliki Britaniji v korist? In kje na svetu je človek — razen vojnih dobilkarjev in tovarn za izdelovanje orožja — ki bi zagovarjal stališče, da so stotine in stotine milijard, ki jih Velika Britanija terja od svojih davkoplačevalcev za orjaško oboroževanje, plodonosno naložene?

Res je: Mac Donald ni edini krivec teh razmer. Pokojnik je že slabo dediščino prevzel. Njegov greh je, da jo je še slabše oddal. Njegov smrtni greh je, da je tradicionalno angleško geslo o ravnotežju v Evropi pojmoval kakor neuk diletant; da je najklokljivejši in najusodnejše evropsko vprašanje — spravo med Francozi in Nemci — vprašanje, ki bi se bil moral že kot socialist in pacifist z vso vnmemo in dobro voljo zavzeti za njegovo pravično in trajno ureditev, ko se je že vsilil za posredovalca, da je to vprašanje, pravimo, obravnaval ko šarlatana.

Kot človek ni bil Mac Donald niti pri svojih tovariših v stranki posebno priljubljen; očitali so mu, da je ohol in nečimrn. Časnikarji ga niso marali. Ko se je po konferenci v Stresi peljal kot predsednik britanske vlade v Zenevo, je nagnal poročevalce iz jedilnega vagona, češ da naj pridejo, ko bo pojedel. Kot zasebnik je pač imel pravico tako govoriti, ne pa kot demokratični državnik, ki mora vedeti, da je na koncu koncev žurnalistika v službi istih idej kakor politika. Vsekako se je takrat časnikarjem nemalo zamerilo.

Zadnja leta se je Mac Donaldovo zdravstveno stanje naglo slabšalo. Pešale so mu posebno oči, a tudi živci so ga puščali na cedilu; v njegovih izjavah se je opazila silna raztresenost. Iz tistih dni datira Churchillova krilatica o njem: duhoviti zbadljivci — je namreč Mac Donald krstil za »čudo brez kosti«: mož ima namreč dar, da drži skup maksimum besed z minimalno misli. Kruta je ta sodba, tem krutejša, ker jo je izrekel politik, ki je bil kot član konservativne stranke tako rekoč Mac Donaldov zaveznik. Trečij ga je pa imenoval »suhoparnega in bojazljivega stiskalca, ki je v njem prav toliko poezije kakor v kosu klobučevine«. (Citirano po Johnu Gunthru, »Inside Europe«.)

Mac Donald je umrl strit in zagrenjen. Njegovo poslednje politično dejanje je bila odklonitev plemstva, ki mu ga je ponudil kralj.

Observer

Letalski napad na Čapej, severni del Sanghaja, kjer so se Kitajci tako junško upirali prodirajočim Japoncem. Bomba je eksplodirala tik moderne šnadsopne palače kitajske železniške družbe ob sanghajski severni postaji S.

ZRCALO

naših dni

Za prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Za zrcalo naših dni!

Bila je za natakarijo v neki večji gostilni na deželi. Vse jo je cenilo in spoštovalo, bila je lepo in mlado, pridno in pošteno ter moralno dekle. Imela je več častilcev med domačini in uslužbenci v tem kraju. Vendar se ni vezala z nobenim, ker je spoznala, da so obljube, ki so jih ji prisegali, samo na jeziku in da mislijo na vse kaj drugega, samo na zakonski stan.

Prišel je pa fant, ki je resno mislil, ter jo je prosil za roko in jo je tudi dobil. Do tedaj je vse v redu.

Ta deklica ni bila iz tega kraja doma, ljudje niso vedeli, kakšne rodbine je, itd. Pričeli so povpraševati, od kod je, kaj je njena mati, koliko je stara. Izpraševal je seveda ženski svet. Iz vseh teh informacij so dooznali, da je hči neke slaboumne beračice in še nezakonska povrh; takšne pa fant seveda ne bi smel vzeti za ženo.

Gospod urednik in širša javnost, kaj pravite vi na to? Ali naj bi trpeli otroci, ki so pošteno in pridni, za grehe svojih staršev in naj jim človeška družba javno pokaže, da so izmeček in nimajo dostopa vanjo, še manj pa pravico, da si ustanove lastno družino?

Takšnih primerov je v Sloveniji mnogo, posebno kadar se ženijo, vam vedo povedati slabosti do tretjega, četrtega rodu nazaj. Kdaj bo vse to odpravljeno iz slovenskih src?

F. Z.

Moderni gospodje

Lansko jesen sem oddala sobo s posebnim vzhodom, ki drži tudi v klet. Sprejela sem dva gospoda. Videti sta bila boljša. Pa smo dobili v klet ja-bolka. Ker sem imela vedno poštene ljudi v stanovanju, nisem kleti zaklenila.

Ko sem pa prišla čez teden dni, jabolka prebirat v klet, sem opazila, da jih manjka. Na moje vprašanje, ali sta jih onadva vzela, sta mi predrzno odgovorila: »Pa jih zaklepaj-te! Saj ne moremo iti mimo, ko pa tako lepo dišete!«

Človek ne bi verjel, če ne bi sam doživel.

T. D.

Vljudnost

Mama mi je obljubila, da mi bo kupila v začetku drugega meseca čevlje. Vsa navdušena sem si takoj zamislila njih obliko in sem med potjo iz šole ogledovala izložbe trgovin s čevlji. Ker nisem videla nikjer čevljev po svojem okusu, sem stopila, četudi nerada, v neko sicer ugledno trgovino ter vljudno vprašala, ali imajo mogoče take in take čevlje in ali bi bili tako prijazni, da bi jih pokazali. Gospodična prodajalka me je ošinila z zaničljivim pogledom, nato mi je pa rekla:

»Saj tako nimate denarja s seboj, pri nas pa imamo same fine čevlje, ki jih ne moremo prodati za nizko ceno. Kar pojdite drugam vprašat.«

Od sramu sem zardela od ušes in odšla ven. Nisem še dobro zaprla vrata za seboj, ko sta oba vljudni gospodični udarili v prezirljiv smeh.

Srednješolka.

Vandalizem na pokopališču

Spet so za nami Vsi sveti in spet se jezimo, kakor vsako leto, nad brezobzirnostjo nekaterih obiskovalcev našega pokopališča pri sv. Križu. Čeprav vsako leto prosimo Ljubljance, naj malo pazijo in naj ne hodijo po grobovih, vsi opomini nič ne za-ležajo. Že na dan pred Vsemi svetimi in na Vse svete hodijo nekateri brezobzirni po grobovih, prevračajo cvetlice, vence in sveče. Še huje je pa na Vse svete popoldne med molitvami. Takrat vsi brez izjeme stopajo na grobove. Nekateri paglavci celo plezajo na spomenike, pa ne zato, da bi bolje slišali, nego za zabavo.

Najhuje pri vsem tem je pa, da tudi najobzirnejši opomini nič ne za-ležajo, temveč se grajanci celo razburjajo in jezijo nad sorodniki, ki hočejo grob obvarovati razdejania, kar se je meni letos zgodilo. Ko sem jih vljudno opozoril, naj ne stoji na grobu, se mi je neki »boljši« gospod odrezal, naj se pritožim pri upravi pokopališča, zakaj prireajo molitve tu in ne kje drugje. Ta neslani odgovor je žel splošno pritrdjevanje pri drugih divjakih.

Vendar pa to še ni vse. Moja prijateljica, vdova po nižjem uradniku, je komaj zbrala denar za cvetje. Na Vernih duš dan mi je pa potožila, da so ji pokradli vse cvetje in sveče, tako da je bil grob njenega moža popolnoma opustošen.

P. S.

Vroča želja za zakopanim zakladom

se je končala zelo tragično

r l. & Gostivar, novembra.

Med praznovernim ljudstvom so zelo razširjene govorice o zakopanih zakladih. Se se dobe stare beračice in berači, ki vam za kozarček dobrega žganja na dolgo in na široko prav radi razlagajo o nekdanjih bogastvih umrlih ali okamenelih graščakov. Po ljudskem pripovedovanju so taki zakladi zakopani v velikih železnih kadeh globoko v zemlji, čuvajo jih pa večglave kače ali pa zmaji, ki niso nihče drugi ko trdosrčni graščaki sami.

Seveda bi takšno skrivnostno pripovedovanje v marsikom zbudilo pohlep po denarju, posebno še v današnjih slabih dneh, ko ga primanjkuje na vseh koncih in krajih. Preudarni takšnim čenčam ne bodo verjeli, praznoverni pa kaj kmalu nasedejo.

Posebno dobri zvodniki znajo biti v takšnih stvareh cigani. Ni ga bolj premetenega od cigana, če gre za denar. Tako je že marsikateri bogataš popolnoma obubožal, ker je vse preveč zaupal osladnim in priljubljenim ciganovim besedam.

Pri nas v Sloveniji bi kajpada težko našli še koga, ki bi verjel takšnim bajkam; le globoko v hribih bi se morebiti še našel kdo, ki bi ga takšno sladko pripovedovanje preslepilo. Mešcan česa takšnega sploh ne verjame, našega kmeta so pa izkušnje že tako

izučile, da ne verjame več ne hudiču ne buriču, kaj šele takemule govoričenju.

Dosti praznovrnežev je pa še zme-rom na našem jugu. Če je na primer pred več leti umrl kak bogataš in ni zapustil nič denarja, so ljudje trdno prepričani, da ga je moral nekje zakopati.

Po ljudskem pripovedovanju je v vasi Leunovu pri Gostivarju živel svoje dni petičen bogataš. Ljudstvo ve samo toliko, da mu je bilo ime Stole in da je stanoval v hiši, kjer zdaj živi Tone Popovič. In v tej hiši je baje nekje zakopan zaklad. Mnogo jih je že poskušalo priti do njega, toda vsak poskus se je doslej izjalovil. Baje je samo eden našel tisoč napoleonov, toda takoj nato je umrl.

To pripovedovanje je Tonetu in njegovemu sorodniku Pavlu Andjelkoviču zmešalo glavo. Kot delavca sta zme-rom premišljevala in si belila glavo, kako bi prišla do skritega zaklada. In v ta namen sta se spoznala z nekimi spiritisti in sta začela zahajati celo na spiritistične seje. Ko sta se naučila priklicati duha, sta se vrnila nazaj v vas.

Pred kratkim je v Tonetu dozorel sklep. Poklical je svojega sorodnika in prijatelja Pavla k sebi. Obema se je silno mudilo. Za domače se sploh

nista brigala; takoj po Pavlovem pri-hodu sta se zaklenila v sobo in sta v grozo vseh domačih začela klicati duhove. Iz zaklenjene sobe so prihajali pritajeni glasovi.

Po vsej priliki se je Pavle prvi za-maknil, kajti njegov glas je bilo naj-bolj slišati. Klical je Stoletov duh in domaći so bili lep čas priča njegove-mu prosečemu vzlikanju:

»Povej nama, Stole, povej nama, kje je zakopan zaklad!«

Takšni in podobni vzlikli so se sli-šali vso noč do zore. Takrat sta Pavle in Tone odšla iz hiše. Z njima ni smel nihče. Kaj je bilo med njima, to vsta sama. Toda ko je prišel Pavle nazaj v vas, se je začel križati in prestraše-no pripovedovati ljudem, da sta našla 5000 zlatih napoleonov, potlej se je pa metal na zemljo in se je pretepal samega sebe, tako da so ga morali sosedi zvezati. Toda ušel jim je in šele pozneje so ga našli in so ga sku-paj s Tonetom privedli v vas. Oba sta kazala znake slaboumnosti. Pavle je trdil, da je izkopani zaklad Tone ukradel in ga je spet nekje zakopal.

Zanimivo je, da bi se moral Pavle v kratkem poročiti. Kako nesrečna mora biti njegova mlada nevesta, si lahko mislimo. Tragedija obeh mlade-ničev je ves tamkajšnji okoliš zelo razburila.

(Po »Vremenu«)

Na izplačilo v italijanskem kli-ringu je treba čakati več ko mesec dni. Narodna banka sporoča, da je 4. novembra izplačala klirinške na-kaznice v novem kliringu z Italijo do vsote številke 8179 z dne 1. oktobra t. l. Na izplačilo je treba čakati več ko mesec dni.

Pred beograjskim sodiščem obrav-navajo zdaj tihotapstvo bivšega posla-nika Bodija. Obtožnica proti Bodijevi ženi Lidiji, trgovcu Ivanu Nečajevu in bivšemu policijskemu agentu Stanku Erorju iz Osijeka je zelo obširna, nj-hov zagovor je pa kratek. Gospa Bo-dijeva trdi, da ni imela o moževem početju niti pojma, trgovec Nečajev govori samo o nedolžni trgovini in pravi, da nikoli ni poizvedoval, kako so preproge prišle čez mejo. Polici-j-skega agenta dolži obtožnica, da je za nagrado 5.000 dinarjev in dragoce-no cigaretnico uničil posebno obre-menilne listine.

Velika avtomobilska nesreča se je ondan pripetila pri Sv. Jakobu pri Ljubljani. Na tovrnem avtomobilu je vrhu visoko naložene opeke sedel 29-letni delavec Ferdinand Kozlar iz Do-lenje Bistrice pri Črensovcih v Prek-murju. Sofer je zaradi goste megle šele v zadnjem trenutku videl, da mu prihaja nasproti mlekarnica, in ker se ji je hotel ogniti, je šele v zadnjem trenutku obrnil preveč h kraju ceste. Vozilo je izgubilo ravnotežje in se je prevrnilo po ozki strmini. Nesrečnega Kozlarja je opeka pokopala pod se-boj, da je pri priti izdihnil, soferju in dvema potnikoma se pa ni pripetilo nič hudega.

Petim delavcem je rešil življenje orožniški podnadrednik Jurij Milas v Ustikotlini (Srbija). Ko se je ponoči vračal s službenega obhoda, je v de-lavski baraki zaslišal čudno stokanje. Vdril je vrata in našel na tleh poleg peči 5 nezvestnih zidarjev. Iz peči je namreč uhajal strupeni plin, ki bi bil nesrečneže zanesljivo zastrupil, če jih ne bi še o pravem času rešil požrtvo-valni orožnik.

Kakšnih 600 kmetov izpira zlati pesek iz Drave in Mure. Med njimi je mnogo takih, ki nimajo nikakšnega drugega dela in zaslužka. »Zlatarje« so sami reveži. Zlato izpirajo s primi-tivnimi sredstvi od spomlad do pozne jeseni. Iz Drave ga izpirajo do Barča.

Zbežati sta hotela iz lepoglavske kaznilnice nevarna vlomilca Albert Ulih in Anton Ilijaš. Pred dvema le-toma so oba obsodili na 8 let ječe. Te dni sta v svoji celici neopazeno prepilila rešetke, toda ko sta hotela pobegniti čez visoko zidano kaznilniško ograjo, ju je opazil stražnik in je začel nanju streljati. Uliha je ustreli, Ilijaš je pa takrat hitro skočil z viso-kega zidu in se je tako nevarno poškodoval, da bo poškodbam menda podlegel.

Umril je v Zagrebu šele 39letni časnikar in akademski slikar Sergej Mironović-Goločenko. Uglednega kari-katurista je smrt nepričakovano ugra-bila iz njegovega dela. Zaradi šalj-ivega in plemenitega značaja je bil pri svojih tovariših zelo priljubljen in v časih.

Mnogo starih znamenitosti so našli o priliki arheoloških izkopavanj pri Ptuj. Ugotovili so pravilno lego stare rimske ceste in so v 50 m globokem in 2 m širokem jarku našli na ve-liko rimsko poslopje iz 3. stoletja po Kr., našli so pa tudi mnogo grobov, razne posode, vrče, skledice in druge keramične izdelke ter precej starega rimskega denarja.

V sadnem izvozu (v Nemčijo) je začetku oktobra nastopilo olajšanje in je izvoz šel nekaj časa normalno od rok, zdaj je pa spet v zastoji. Zlasti za kanadke ni nikakega zanimanja. Druga jabolka vsaj delno kupujejo do-maći trgovci, za kanadke so se pa le-tos precej pozanimali Francozi in Ita-lijani, ki so bili tudi glavni kupci. Zadržne čase kupujejo naša jabolka posebno trgovci iz Banata; plačujejo jih po 130 in po 170 din. Ti trgovci tožijo, da jih zaradi prevelike tovor-nine ne morejo plačevati draže.

Glede na sklep Narodne banke in Poštne hranilnice o podeljevanju iz-rednih kreditov za izplačilo malih vlog do 10.000 dinarjev je zelo pereče vprašanje, koliko je teh malih vlog pri nas. Pri zaščitnih bankah in hranil-nicah znašajo skupaj 646 milijonov di-narjev. Kakor je znano, bodo odslej dajali kredite tudi na izplačilo vlog pri nezaščitnih zavodih, tako da bo dejanska vsota teh malih vlog še mnogo višja. Narodna banka je za njih izplačilo rezervirala le 250 milijonov dinarjev.

Novo čipkarsko kolo so pretekli mesec slovesno odprli v Lepoglavu. Savska banovina je zanjto žrtvovala 700.000 dinarjev. Dobro bi bilo, da bi tudi dravska banovina po tem zgledu zgradila kaj sličnega za napredek te domače obrti.

Prebodeno srce

(r) Vinkovci, novembra. Mogočne slavonske hraste je opevalo že mnogo pesnikov starejše in nove dobe, po-zabili so pa mnogo takih primerov, ki bi romanopisecem lahko služili za gradivo.

V prvih letih tega stoletja, ko po prostiranih slavonskih gozdovih še ni tako pela sekira, se je med nekim mladim uradničkim pripravnikom in njegovim dekletom pod mladim maj-skim soncem rodila ljubezen v nekem gozdu nedaleč od Ljubljencev. Mladí uradnik je ljubil z vsem žarom svoje mladeniške duše. V prostem času je vžiheno blodil po gozdu med orja-skimi hrasti. In ko je nekega dne spet brez cilja taval sem in tja, se je ustavil pred neko bukvijo in je z žep-nim nožem vrezal v gladko skorjo pre-bodeno srce. Na eni strani je vrezal začetno črko imena svoje drage, na drugi pa začetno črko svojega imena. Nekaj dni pozneje je svoj ljubljenci pod istim drevesom razkril svoje srce in čez pitčih mesec dni sta si že zgradila srečno zakonsko gnezdece...

Leta so minevala. Srečnemu dedu in babici so se že smehljali mali vnučki in znabiti bi stara dva na svoj ljubezenski spominek pri Andrijevču čisto pozabila, če ne bi stari upoko-jence pri nekem lesnem podjetju slu-čajno kupil vagon drv. Kot vzoren go-spodar je seveda nadziral izkladanje. Zadržal se mu je pa čez tla kovano dvorišče zakotalilo pred noge veliko bukovo poleno. Starec je s široko od-prtimi očmi buljil vanj, kajti na skor-jí se je čisto natanko poznalo vre-zano prebodeno srce z začetnima čr-kama, ki ju je bil vrezal v drevo pred tridesetimi leti.

Čudna so pota usode. Starec se je sklonil, pobral poleno, ga odnesel v hišo in ga brez besed pokazal svoji sirovlasti ženi. Njegova dobra življenj-ska tovarišica od začudenja izprva ni mogla spregovoriti niti besedice, po-tlej sta pa srečna odnesla z možem poleno v sobo na častno mesto, kjer sta ga spravila kot svetinjo.

Ker ni maral več piti, je rudar Stevan Bosanec zabodel v Zaječarju svojega tovariša Josipa Medveščka iz Trbovelj. Moža sta v gostilni spila vsak po pol litra vina. Medvešček se je te-daj hotel vrniti domov, tovarišu pa to ni bilo prav. Med preprirom je prvi zbežal, Bosanec ga je pa dohitel in mu zarinil nož v trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico, toda njegovo stanje je zelo nevarno.

Svojo mačeho je pri dojenju de-vekrat zabodel Risto Markanović iz Bele vode pri Sarajevu. Fant trdi, da se je samo branil, ker ga je mačeha napadla. Sodišče ga je spoznalo kri-vega in ga je obsodilo na 12 let težke ječe.

Vse leto je sekal bukev Simo Gajič iz Drvara pri Sanskem Mostu. Ko jo je prvič podsek, se je naslonila na so-sednje drevo, in ko jo je ondan hotel podreti, je bukev padla nanj in ga tako nevarno poškodovala, da je ne-srečnejši na mestu izdihnil.

Starejšega sina je ubil, mlajšega pa hudo ranil 60letni posestnik Peter Lisica iz Otoka Ugljana v vasi Kalklji. Vzrok strašne rodbinske tragedije je v tem, ker stari oče po nobeni ceni ni hotel starejšemu sinu prepustiti po-sedstva, mlajšega pa izplačati. Prepripi so se še postrili, ko si je starejši sin izbral nevesto in bi se rad poročil, oče je pa še nadalje ostal gluha za vse nje-gove prošnje. Ondani je starec prodal nekaj poljskih pridelkov in je hotel ves denar obdržati zase. Sinovima pa to seveda ni bilo po volji in sta zahte-vala pravilno razdelitev izkupitka. Med preprirom je oče tako podviljal, da je pograbil nož in je starejšega sina za-bodel naravnost v srce. Ko je videl, kaj je storil, se je hotel obesiti, toda sosede so ga še o pravem času rešili.

Do tal je uničil požar v Lačevi vasi pet kozlovec posestnikov Hrena, Zakrajšega, Friclja in Blaznika; le-temu sta pogorela kar dva kozolca. Posest-nikom je pogorela vsa krma, ajda in vozovi. Škode je več ko 150.000 din, krita je pa z zavarovalnico.

Nevarne razbojnice je zasačil v Prokuplju orožnik Matija Radina. Že od začetka letošnjega leta so plenili po vsem moravskem okraju in so bili za mirne prebivalce prava šiba božja. Vestni orožniki so najprej prijeli tri njihove voditelje, zdaj pa drugača za drugim vodijo v zapore še vse njho-ve pomagače. Kolovodja razbojnikov je bil 37letni Sibiš Kostić, ki je pre-sedel za zapahi že lepo število let.

Pričakovati je, da bodo izvoz su-rovega železa iz naše države za ne-kaj časa docela prepovedali, in sicer zato, ker je letos potreba po surovem železu v železarnah mnogo večja kakor prejšnjaja leta in ker je tudi zmog-ljivost železarske industrije znatno po-skočila. Produkcija surovega železa je zaradi tehničnih ovir letos znatno padla, toda to nazadovanje je le začas-no. Surovega železa doslej prav za prav nismo izvažali in se je šele letos uvrstil med druge izvozne produkte naše države.

Iz beograjske brzovlaka so te dni ukradli dve deklici, 14letno Tere-zo in 13letno Marijo Dobrovoljčevu iz Dekanovec. Njun spremljevalec Josip Lisjak je spotoma na vlaku zaspal in ko se je zbudil, je z grozo opazil, da mu manjka listnica z 2000 din in vse-mi dokumenti. Pri priti je izstopil na prvi postaji v Slavonsekem Brodu. Ne-ki eleganten možki se mu je takoj ponudil, da bo odvedel deklici do Su-botice, češ da je sam namenjen tja. Lisjak je na to pristal in je odšel, da

prijavi tatvino. Potlej se je z drugim vlakom odpeljal za hčerama. Tam je pa v še večje vznemirjenje spoznal, da sta dekletci brez sledu izginali in da sploh nista prišli v Subotico. Nesrečni kmet je zadevo prijavil policiji, ki je uvedla najstrožjo preiskavo. Dogodek je zbudil veliko senzacijo, kajti skoraj vsi so mnenja, da so v stvar zapleteni trgovci s človeškimi belim blagom.

30.000 dinarjev so ukradli tati-nski cigani bogatemu kmetu Juriju Furtunoviću iz Brze Palanke. Nekaj jih je obkolilo Jurijevo snaho Ljubi-co, ki je na dvorišču krmila živino, drugi so pa meni nič tebi nič odšli v hišo in vse prebrskali. Pod gospodar-jevo blazino so našli sveženj zlatnikov v vrednosti 30.000 dinarjev. Z denar-jem so baš hoteli pobegniti, ko so jih zajeli orožniki, ki jim je Furtunović tatvino takoj prijavil. Med cigani je Ljubica spoznala liste, ki so prišli v hišo.

V soboto, dne 6. t. m. sta dobila odklikovanje (srebrno kolajno s krono) podnadzornika policijskih detektivov gg. Stefan Savel in Macarol Ludovik iz Ljubljane za vestno službovanje na dvoru. Iskreno čestitamo!

V gozdu je ponarejal denar Fran-c Jerman iz Česnje blizu Sv. Petra na Dolenjem. Nepridiprav je ponarejal 10- in 20dinarske kovance in jih je potlej na raznih sejnih spravljah v promet. Orožniki so zlikovca izsledili v gozdni hišici posestnika Cerovška v Novi vasi. Pri preiskavi so našli v senu pod streho zabojček in v njem sedem kliševcev za ponarejanje kovancev. Najdeni ponarejeni novci je bil izdelan še dokaj čedno, le da ni imel pravega zvenka. Orožniki so ponarejevalca Jermana odvedli v za-pore v Novo mesto.

Lastnemu bratu je zasadil nož v srce 20letni Martin Sajek iz Hrasko-va pri Poljanah. Med bratoma so bili prepri na dnevnem redu. Starejši 24letni Josip se je tega nazadnje na-veličal in si je poiskal službo hlapca pri posestniku Lorberju, od časa do časa je pa prišel obiskat svojega očca posestnika Alojzija Voduška. Ka-dar koli se je Josip vrnil domov, sta se z bratom vselej sprla. Ondani je spet prišel v sremstvu Franca Mi-helača in z bratom sta si bila takoj v laseh. Izenada je pa Martin z od-prtim nožem planil proti Josipu in mu ga je s tako silo zasadil v srce, da se je ta pri priti zgrudil na tla in izkrmavel. Martina so šele drugi dan prijeli in so ga prepeljali v za-pore okrožnega sodišča v Slovenski Bistrici.

Mlad zakonski par je ondan v vasi Grdini blizu Kraljeva (Srbija) ubila strela. Radoš Ugrinović in nje-gova žena Rasinka sta se šele pred nekaj tedni poročila. Mož je bil kupil majhno posestvo in dan pred svojo smrtjo je kupil še kravo. Ko je ondan nosil z ženo v hlev seno, je iznenada tresčilo in strela je oba mlada za-konca na mestu ubila.

Poroka 16letnega cigana Abasa Ametovića iz Kavadarja (Juž. Srbija) in njegove 15letne neveste ciganke Bece Ajazovićevne je trajala cel teden dni. Pili in jedli so »na mrtvo«. God-ba je svirala od ranega jutra pozno v noč. Po ciganski navadi je ženin izročil nevestinemu očetu za svojo mlado ženo 3000 dinarjev.

Filmska odprava Harryja Piela s 15 člani in 4 operaterji je te dni prišla v Split. Filmanje bo trajalo 14 dni. Motive so si izbrali v Trogiru, na Hvaru, v Splitu in Mostarju.

71.000 dinarjev so ukradli obrt-niškemu združenju v Zagrebu neznaní zlikovci. Uzmoviči so se zvečer po-skrili v pisarnah, po končani seji so pa razbili železno blagajno in izpro-pali ves denar. Potem so se z vrvoj spustili na dvorišče in brez sledu iz-ginili.

Iz bolnišnice je ukradel svojo 26 letno ženo Anko kmet Josip Pilar iz Stubljana blizu Siska. Mož je bil ondan pripeljal ženo v bolnišnico, ker je bila pa nevarno bolna, se je bal, da ne bo umrla, zato se je zaradi manjših stroškov hotel z njo vrniti domov, česar mu pa zdravniki po no-beni ceni niso dovolili. Ponoči se je mož s petimi pomagati neopazno splazil čez ograjo bolnišnice. Tamkaj je bolno ženo naložil na rame in jo je hitro odnesel v avtomobil, ki ga je čakal na ulici. Ko so se druge bolnice zavedele in dogodek prijavile, je bil Josip že daleč s svojo ženo.

Hranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu iz-plačilu. Izpostuje vse bančne, denarne, kreditne in bla-govne posle najkulantneje

Alojzij PLANINŠEK

TRG. AG. BANCNIH POSLOV

LJUBLJANA

Beethovnova ul. 14
I. nadstr. Tel. 35-10

Svojo snaho je zadavila...

Senzacionalen proces na Francoskem. — Tragedija mladega zakona

n. b. I. Pariz, novembra.

Rouensko porotno sodišče je nedavno obravnavalo strašen in krvav zločin, ki mu jih je menda le malo podobnih v vsej kriminalni kroniki. Tačca je z lastnimi rokami zadavila svojo snaho, samo zato, ker se je bil njen ljubljani sin poročil s lepim dekletom proti njeni volji...

Družina Moryjeva je živel v Sinle-Noblu, majhnem mestu v severnem okrožju ob progi Douai-Valenciennes, slovečem posebno po tekstilni in steklarski industriji. Stara dva, preprosta človeka, sta gradila vse svoje upe in nade na edinega sina Alberta; kaj bi postal častnik, nista vedela, kaj bi počela od srca. Pričela sta sanjati o sinovi bajni karijeri in podjetni mati se je pričela ozirati po primerni bogati nevesti za svojega ljubljenečka. Lepega dne ji je pa prekrizalo račune sinovo srce. Albert se je bil namreč do tles zaljubil v mlado, nenavadno lepo dekle, ki je imela le eno, zato pa nepopravljivo napako — bila je siromašna.

Srce pa ne vprašuje po denarju in tako sta mlada dva sklenila, da se bosta vzela. Oče in mati sta se seveda silno upirala tej poroki, posebno mati je vsak dan dokazovala sinu, kaj vse bo izgubil ob poroki z revno Yvetto Godefroyevno...

Srečen zakon

Albert Mory je pa dokazal, da je mož, in se je proti volji staršev poročil s ljubljeno dekletom. Zakon je bil zelo skladen in njuna sreča bi bila popolna, ako se ne bi v zakonsko življenje sem in tja vmešala tačca s svojimi ostrimi pridigami. Svojo snaho je še zmerom nespravljivo sovražila in ji ni pozabila ob vsaki priložnosti pokazati svoje sovražstvo. Uboga mlada žena je bila že do grla sita vseh mogočih prepričkov in skandalov, ki jih je skuhala njena maščevalna tačca.

Naposled je tudi Albert spoznal, da je takšno življenje nemogoče, in zato se je odločil, da se bo z ženo preselil v drugo mesto, kjer bosta lahko daleč od staršev nemoten in zadovoljno živela. O svoji nameri je pa previdno molčal in je kar na skrivaj z ženo in enim otrokom pobegnil iz zastrupljenega domačega ozračja. Ko je gospa Moryjeva zvedela za sinov neudarni odhod, jo je popadla togost, posebno ker niti vedela ni, kam sta jo sin in snaha mahnila. Njeno samoljubje je bilo užaljeno in skienila je strašno maščevanje.

Slučajno je gospa Moryjeva le zvedela novi sinov naslov. Mladi par je živel v Lambertsartu pri Lillu. Zakonsko življenje jima je potekalo srečno in mirno, saj ga ni več kalilo taččino sovražstvo. Gospa Yvetta je pričako-

vala že drugega otroka, tedaj se je zgodila katastrofa.

Lepega dne je zavonil hišni zvonec; Yvetta je šla odpirat in je zagledala na pragu svojo tačco. Gospa Moryjeva je vprašala po sinu; snaha ji je odgovorila, da ga ni doma, a da se bo kmalu vrnil. Mlada žena je premagala svoj odpor do tačce, čeprav ji je bila že toliko hudega prizadejala, in jo je prijazno povabila, naj vstopi.

Zločin

Gospa Moryjeva in njena snaha se pa nista dolgo mirno pogovarjali. Nenadoma se je odprlo eno okno in iz sobe so zadoneli obupni kriki na pomoč. Sosedje, ki so brž prišli in vdrli v stanovanje, so zagledali strašen prizor: gospa Moryjeva je svojo snaho z obema rokama davila, mlada žena se pa ni mogla braniti, ker je držala v naročju svoje prvo dete. Besna žena je potlej ubogo mater obesila na križ pri vratih... Ljudje so nasplo mrtvo Yvetto takoj osvrhili, toda bilo je prepozno. Od strahu in pretrganega trpljenja je kmalu nato izdihnila.

Morilka se je šele po dejanju zavedela svoje krivde. Prestrašena je zbežala v klet in prosila ljudi, ki so jo hoteli kamenjati, usmiljenja...

Rouenski porotniki so obsodili zverinsko tačco na smrt.

Zavarovalnice je vlekla za nos

Nepošteno dvojno zaslužkarstvo premetene varietetske igralkice

n. b. I. New York, novembra.

Podjetni in premeteni sleparji se še zmerom spominjajo časa novega, da lahko osleparijo svoje bližnje in na njihov račun dobro živijo. V Ameriki še posebno cveto vse mogoče goljufije in ženske se vanje prav tako radi spuščajo kakor njihovi moški tovariši. Junakinja naše zgodbe je lepa in premetena varietetska igralka Dorotea Smithova, ki je ameriške zavarovalnice osušila za težke denarce. Zamisel lepe Doroteje je bila sicer preprosta, a plodonosna: kadar se je v New Yorku pripetila kakšna večja prometna nesreča, se je takoj prigrabil pri prevoznih družbi za odškodnino na videz nevarno ranjena mlada dama in zahtevala od zavarovalnice odškodnino za bolečine in zdravila. Navidezna ranjenka je bila gospodična Smithova in da je ne bi izsledili se je vselej davila pod drugim imenom. Smithovi pa to še ni bilo dovolj; ustanovila je pravo sleparsko družbo ki ji je pri tem nečednem delu pomagala in seveda tudi vlekla dobiček.

Osleparjeni zdravniki

Ta sleparska bratovščina je imela tudi nekakšnega ranocelnika, ki je delal bolnici obloge iz mavca. Na dan nesreče je gospodična Smithova dobila oblogo z mavca na 'ranjeno' ali 'zlomljeno' nogo ali roko. Ko je drugi dan prišel pogledat bolnico zdravnik iz zavarovalnice, ji seveda ni smel sneti te obloge in je moral verjeti njenim izpovedim in pričevanju podkupljenih prič. Sleparije so se zmerom posrečile, saj se zavarovalnice nič kaj radi ne tožarijo, da ne bi potlej njihovi klienti slabo mislili o njihovem poslovanju.

Kadar je imela Smithova notranje poškodbe, ji je še posebno dobro prišel njen izvrstni igralski talent. Jokanja in vzdihovanja ni bilo ne konca ne kraja, tako da so zdravniki, ki navidezni bolnici navadno že na prvi pogled nasledili.

Premetena igralka pa ni bila samo iznajdljiva, temveč tudi pošteno predrzna. Ko ji nekoč neka zavarovalnica ni hotela plačati zavarovalnino, si Smithova ni dolgo pomišljala in je meni nič tebi nič zavarovalno družbo tožila. Najela si je enega najuglednejših odvetnikov in zaigrala s svojo boleznijo izvrstno komedijo: dala se je v bolnišnico naslanjajo pripeljati v sodno dvorano. Sodnikom se je mlado, shujšano dekle zasmililo, za ostalo so pa poskrbele priče in izvrstni odvetnik. Splet je priletela mladi brezdelnik v naročje lepa vsotica denarja.

Na tak lahek in nič kaj nevaren način si je Smithova pridobila dovolj denarja, da je sama neskrbno živela in zraven še dobro plačevala svoje pomočnike. Lepega dne je pa goli slučaj pripomogel k razkrinkanju te drzne sleparke.

Razkrinkana sleparka

Nekega dne je Smithova spet zahtevala odškodnino za hude notranje poškodbe. Zavarovalniški zdravnik je napovedal svoj obisk pri bolnici za določeni dan. Smola je pa hotela, da se je zmotil in prišel k Smithovi dan poprej, kakor sta se bila zmešala. Gospodična Smithova tisti dan ni ležala v postelji, temveč je bila odšla na sprehod. Kaj zdaj? Sleparka pa ni zman ušla in plačevala svojih pomočnikov in pomočnic. Kar

precej je legla v posteljo neka njena pomočnica in zaigrala nevarno bolno ranjenko tako dobro, da je zdravnik takoj napisal potrdilo za hude notranje poškodbe. Samo nekaj se ni ujemalo v tem sporočilu o bolnici. Zdravnik je napisal, da je prejel neko mulatko, pri prijavi je pa gospodična Daniela — na to ime se je to pot prekrstila Smithova — napisala, da je Evropka. Zavarovalnica je pričela nekaj sumiti in kmalu je sleparija prišla na dan.

Smithova bo imela zdaj menda dovolj časa, da bo lahko v ječi premišljevala, ali ni boljše, da si človek služi svoj kruh s poštenim delom kakor pa s sleparjenjem svojih bližnjih.

Hud prestopnik nemškega župana

n. b. D. Berlin, novembra. Župana nekoga nemškega mesteca je nedavno ogorčeno napadel »Stürmer«, glasilo znanega sovražnika Židov Julija Streicherja. Neprevidni župan je namreč nekemu židovskemu trgovcu prodal svojo kravo.

Notranji minister je dal prav židovskemu glasilu: v neki okrožnici je razglasil, da župan aristokratske plemen, ki prodaja židovskemu trgovcu kravo kakršne koli pasme, krši svojo dolžnost in je župana kratko in malo odstavil. Minister je svoj ukrep takole utemeljil: »Uradnik tretjega ranga tudi v zasebnem življenju ne sme biti v trgovskih zvezah z Židi. Ta prepoved resda ni nikjer zapisana, toda jasno je ko beli dan, da čisto kraven Nemec ne sme kupčevati z Židi.«

(»Paris Soire«)

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je DARMOL

Darmol dobite v vsaki lekarni

17 milijonov telefonov

n. a. X. Pariz, novembra. Francoska statistična pisarna je ugotovila, da sta se v zadnjih dveh letih nenavadno razvili posebno dve tehnični pridobitvi: kolo in telefon.

Lani so na Francoskem prodali 500 tisoč koles več kakor prejšnje leto. Se bolj zgovorna je pa telefonska statistika: V Združenih državah imajo 17 milijonov telefonskih aparatov, v Nemčiji 3.270.000, na Angliškem 2 milijona 579.000 in na Francoskem 1 milijon 441.000.

Ameriško pojmovanje slave

n. a. X. New York, novembra. V New Yorku že sto let izhaja leksikon »Who is Who«, ali po naše »Kdo je kdo«. V tem leksikonu so seveda omenjeni vsi znameniti in slavni ljudje.

Pri najnovejši izdaji za leto 1937. je posvečeno največ prostora ameriškim milijonarjem Vanderbilts; za njegov življenjski so porabili namreč celih 50 vrstic. Za njim pride predsednik Roosevelt z 20 vrsticami, nato Sinclair Lewis z 19 vrsticami, Hitler z 10 vrsticami in naposled Stalin s celimi — 3 vrsticami.

Kralj modelov

Za iznajdljive glave je Amerika še zmerom obljubljena dežela

n. b. I. New York, novembra.

»Kdor zna pa zna,« pravi naš pregovor, ki se pa njegov smisel tudi v današnjih težkih časih večkrat uresniči. V ameriškem tedniku »Saturday Evening Post« nam popisuje ameriški »kralj modelov« Walter Thornton, kako je prišel do svojega poklica in do svojega velikega premoženja.

Walter Thornton je doma iz kraja Chillicothe v Ohiju. Že v zgodnji mladosti je izgubil starše; prepuščen samemu sebi si je moral že od mladega služiti sam svoj vsakdanji kruhek. Poskušal se je v raznih poklicih, toda sreča se mu dolgo ni hotela nasmehljati. Nazadnje je služil pri neki filmski družbi kot statist in kot model. Tamkaj je spoznal, da je izbiranje modelov v reklamne namene kaj težavna stvar. Velika podjetja so v svojih projektih navadno prinašala pestre reklamne slike in Walter je opazil, da so bili skoraj na vseh slikah le obrazi lepih žensk. Lepota, čudovita in sijajna lepota, skoraj vsakega človeka premami in očara in od slike do izdelka, ki ga ta slika priporoča, je pač le kratek korak. Tako lepota pomaga prodajalcu pri prodaji njegove robe, v kupcu pa zbujajo željo po ponujanem blagu. Vsak reklamni šef se pa dobro zaveda, kako važna je izbira modelov za dobre reklamne slike. A le malokdo ve, da je marsikatera ženska lepa in da je le redkokatera res dober model.

Iznajdljivi Thornton je kmalu spoznal napako v trgovski reklamni in odločil se je, da bo po svojih močeh skušal to napako popraviti. V svojem poklicu se je seznanil tudi z drugimi modeli, zapisal si je njihova imena in naslove in naposled je odprl docela svojevrstno trgovino z — modeli. Sporočil je vsem velikim trgovcem, da dobe v njegovi trgovini najboljše in najpopolnejše modele za reklamne namene, vsakdo si jih lahko na kaj preprosto način priskrbi, zadostuje le telefonsko naročilo.

Thorntonova zamisel je popolnoma uspela: kmalu so pričela deževati naročila, da jih njegova pisarnica še zmagovati ni mogla. Thornton si je najel pomočnike in se je preselil v večje prostore. Danes, po osmih letih, je Walter Thornton v newyorškem trgovskem svetu znana in spoštovana osebnost, v njegovi pisarni dela nešteto uslužbencev in povpraševanje po modelih je tolikšno, da večkrat Thorntonovo podjetje ne more vsem željam ugoditi.

Kakšno je pa življenje in bitje v takšni tovarni za modele? Kajpak docela ameriško. Močno bi se zmotili, ako bi mislili, da je Thorntonovo podjetje le nekakšna velika posredovalnica za službe. Neštete modele, ki se javijo v tej pisarni, najprej pošteno »presejajo«, šele potlej jih sprejmejo v službo. Pogoji za sprejem so menda še strožji kakor pri filmskih podjetjih, saj na

platnu spretni operater dosti laže zabriše kakšno napako kakor na navadni fotografiji. Model mora prestati tudi posebno šolo. V njej se učijo raznih mimičnih gibov, ki z njimi izražajo svoje občutke. Naposled pošlje Thornton modele tudi k svojim naročnikom, da se že vnaprej docela prepriča, ako bo z novim modelom žel uspehe.

Kakšne so pa plače v tem nenavadnem poklicu? Nikakor niso velike, saj dobiva model 5 do 10 dolarjev, t. j. nekako 50 dinarjev na uro ali 7.500 dinarjev na teden. Razumljivo je torej, da se nešteto mladih, lepih deklet poteguje za to plodonosno delo. Senčna stran tega poklica je pa, da se vsak model prej ali slej, najpozneje pa v petih letih »obrabi«. Lepi obraz postane preveč znan širom po svetu in za reklamne namene potlej ni več tako uporabljen. Mnogim modelom se pa že v poklicu sreča nasmehne in se poroče s svojimi naročniki. Neki izredno mični in lepi deklici je celo uspelo, da se je poročila s samim Thorntonom. Ker imajo modeli zelo lepe in izrazite obraze, jih večkrat pozneje tudi vzamejo k filmu, saj vemo, da sta bili slavni igralki Norma Shearejeva in Kay Francisova v začetku svoje kariere samo modeli.

Thornton, lastnik tega cvetočega podjetja, je pa znova dokazal, da človek s pravim trgovskim talentom tudi dandanes lahko uspe in prode.

Pijte samo

zdravilni

PLANINKA

čaj

v plombiranih paketih po Din 20 — in Din 12 —

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Muhasta pot usodnega darilca

(n) Praga, novembra. Slučaj se z ljudmi posebno rad poigra in včasih svojim »žrtvam« prav pošteno zagode. Njegovo usodnost nam dokazuje tudi tale resnična zgodba o nenavadnem potovanju nedolžnega darilca, ki je naposled uničilo srečen zakon.

V Pragi živi neki trgovec. Ne pristejajo ga več med mlade, toda mož ni zato nič manj vesel in podjeten. Njegova žena živi po modernih pravilih in nikakor noče zaostajati za svojim možičkom. Včasih je tudi dobrodušno pogledala pri možu skozi prste, vendar se ji še sanjalo ni, da ima mož neko lepo prijateljico, ki ga stane dosti skrbri in še več denarja.

Trgovec je nekega dne v navalu dobrotljivosti poklonil svoji prijateljici zelo lepo cigaretnico. Teden dni pozneje se je pokrovec pokvaril in trgovec ga je skušal popraviti s svojim žepnim nožkom. Posrečilo se mu je, le na pokrovčku je ostala tenka, neznatna praska.

Preteklo je več mesecev. Kakor vse takšne prijateljice je imela tudi trgovčeva še enega ljubimca, in temu je lepega dne podarila poklonjeno ji cigaretno dozo. Toda fant je dvoril tudi svoji teniški soigralki in se ji je hotel prikupiti s kakšnim lepim darilcem. Cigaretnica, ki mu jo je dala prijateljica, se mu je zdela prav primeren dar za oboževano gospo. Vzcvetela je ljubezen...

Smola je pa hotela, da lepa teniška igralka ni potrebovala cigaretno doze, ker pač ni kadila. Kot dobra žena je pa hotela možička presenetiti in mu jo je podarila za rojstni dan. Trgovec — gotovo ste ga že uganili — je dozo nekaj časa ogledoval in premišljeval, kje neki je že videl to mično stvarco. Naposled so se mu oči ustavile na drobni, neznatni praski na pokrovčku... Zdaljci se je ves divji udaril po čelu: spoznal je razso svojega žepnega nožička.

Po hudi zakonski nevihti sta trgovec in njegova žena najela najboljšo detektive in ji dala stikati po preteklosti. In pokazalo se je, da nimata čiste vesti ne mož ne žena, in zato je sodišče v ločitveni pravdi ločilo zakon zaradi obojestranske iznevere.

(»N. W. Journal«)

Nenavaden sladkokusec

n. b. I. Pariz, oktobra. Pariški živalski vrt je te dni obogatel s tremi prekrasnimi bengalskimi tigri. Med potovanjem v Pariz je pa ena izmed zverin odločno odklanjala meso, ki so ga ji ponujali. Pazniki so se bali, da krasna žival ne bi poginila, zato so rajši vprašali za svet njenega prejšnjega lastnika. Kolikšno je pa bilo njih presenečenje, ko so odprli brzojavko z odgovorom:

»Tiger ima rajši človeško meso. Pojasnilo sledi.«

Najprej so mislili, da jih je kakšen dovtipnež pošteno potegnil, toda izkazalo se je, da so se zmotili. Pošiljalac je namreč s »človeškim mesom« menil meso, ki ga jedo tudi ljudje, torej govedino in teletino.

Razočaran pasji ljubitelji

(n) Pariz, novembra. V vlakcu je neki popotnik ves navdušen hvalil lepe lastnosti psov in ljubeče božal z očmi svojega prepelčarja, ki je dremal pod klopo.

Njegov sopotnik, velik zajeten gospod, se je ob tem hvalisanju zaničljivo zagrohotal:

»Zelo se motite, ako mislite, da gre pes za vami; pes hodi le za vašo obleko. Pred dobrim letom je moja žena prodala več svojih starih obel nekemu starinarju. Isti dan se nam je izgubil pes in našli smo ga šele čez tri dni, deset kilometrov od nas, pred vrati tistega starinarja. Pes je šel za vonjem svojih obel...«

To neusmiljeno obrekovanje najlepše pasje lastnosti — zvestobe — je prvega popotnika silno razkačilo; ves ogorčen je obrnil nesramnemu natočevalcu hrbet in se ni več zmenil zanj.

Ko je zajetni gospod na neki postaji naposled izstopil in je vlak spet potegnil, si je ljubitelj psov dal duška s hudim godrnjanjem: »Takšen norec! Upa si trdit, da psi... No, boste videli mojega psa... Floki! Floki! Sem-kol!«

Pod klopo se pa ni nič zganilo... »Ali je bil to vaš pes?« je tedaj vprašal neki sopotnik, ki je vse dotle molčal. »Izgnil je na prejšnji postaji z gospodom, ki je izstopil s svojim plaščem pod roko.«

»S svojim plaščem?! Saj to je bil vendar moj plašč!« je zavpil ljubitelj zvestih psov.

Če ni resnično, je pa mično.

Telefonski zvonec z najlepšim zvokom

n. b. I. London, novembra. Angleška telefonska uprava se zelo trudi, da bi v vseh ozirih ugodila željam svojih naročnikov. Menda smo že pisali, kakšne stroge zahteve stavi svojim uradnikom, v želji, da bi se ogromni telefonski promet docela brezhibno odvijal. Zdalj so si pa iznajdljivi Londončani še nekaj novega izmislili, nič več in nič manj kakor blagodonec telefonski zvonec.

Kdo izmed nas se še ni razjezil nad rezkim zvokom telefonskega zvonca? Navadno zazveni telefon prav tedaj, ko imamo največ dela, ali pa ko sladko dremljamo. Še dolgo po »prebujenju« nam v ušesih brni glasno in zoprno zvonjenje. Angleškim naročnikom je pa londonska telefonska uprava priskrbelo zelo nežen in blag zvonec, ki pač ne bo vznemirjal ne zaspanece ne živčnežve.

Ta zvonec s srebrnim zvokom je izbralo pri posebnih poskusih, trajajočih čeli dve leti, več inženirjev, glasbenikov in uglednih osebnosti iz drugih poklicev. Pred nekaj dnevi so v radiu predvajali njegov nežni zvok, v januarju ga bodo pa že vstavili v vse angleške telefonske aparate.

Prost ogled zaloge brez ponudbe nakupa! Menda so ljudje že spoznali prednosti takšnega neprisliljenega trgovanja, zakaj zmerom jih je dovolj v tej naši priljubljeni in ugledni trgovini. Notranjost trgovine je vsa prenovljena, vsak prodajni predmet ima svoj določen prostor, ni ti treba dosti iskati in povpraševati po cenah, saj so iste povsod natančno zapisane. Tako z nakupovanjem porabiš pol manj časa kakor navadno. Ako se pa premisliš in odločiš, da boš z nakupom še počakal, si se pač sprehodil po lepo urejeni in simpatični trgovini. Nihče ti ne ponuja tega ali onega, nihče te ne švrka z neprijetnimi pogledi, svobodno si lahko ogledaš blago, in ako ti ugaja, pokličeš prodajalko, da ti ga izbere in zavije. Vse gre kakor po vrvi.

Blago je najnovejšo in prvovrstno, cene so pa res izredno nizke. V tej solidni trgovini je naš ugledni trgovec gospod Krisper res idealno in duhovito rešil trgovsko načelo: izvrstno blago, izredno nizke cene in postrežba po lastni želji.

Deseti brat „GOBAV SEM!“

Ljubezenska povest v verzih
po Jurčičevem romanu

V sedanji čas postavil in v stih preli
Ivan Rob

II.

Tja na igrišče pohitimo,
kjer čuje množice se krik,
kjer športnik si z nogó nabira
kup nevenljivih lovorik.
O, glej! O, glej, kak žoga šviga
ko izstreljena skozi zrak,
da športnik le z ного pomiga,
tako močan njegov je krak.
A navijači na tribuni
kriče: »Pritisni! Dregni! Suni!«

III.

Iz vse te množice drveče
se najbolj Lovre moj spozna:
ves v ognju se za žogo meče,
jo v gol nasprotnikov ravna.
Pač vé, da ga s tribune gleda
z občudovanjem par oči
in dobro vé, zakaj se prvi
za žogo sem in tja podi.
A navijači na tribuni
kriče: »Pritisni! Dregni! Suni!«

IV.

In res je Lovre moj pritisnil,
ko da orkan strašan bi bil,
z nogó je silovito sunil
in za Ljubljano — gol zabil.
In kakor kadar pri gasilski
paradi rože v zrak leté,
tako nad množico razvneto
dežniki, čevlji vam frčé.
Še Manica od same sreče
svoj nov klobuk po zraku meče.

V.

Ker bil je Lovre danes v formi,
zato odlično je igral,
se kakor pes za zajem hitrim
za žogo bliskovito gnal.
In padlo je še mnogo golov
in vse je Lovre moj zabil
in bi še več jih bil naredil,
če bi tak ognjevit ne bil.
Ko se nam Sreča najbolj smeje,
za nas Nezgoda se ogreje.

VI.

Ko pravkar hoče z novim golom
na sé obrniti oči,
glej, ga hajdukovec porempla,
da se po trati zavalí.
Še tisti hip pridirja drugi,
da bi posegel v bitko to,
zamenjal pa je žogo v zmedl
s prelepo Kvasovo glavó.
Tako zdaj Kvasu pod kopiti
življenje trepetá na niti.

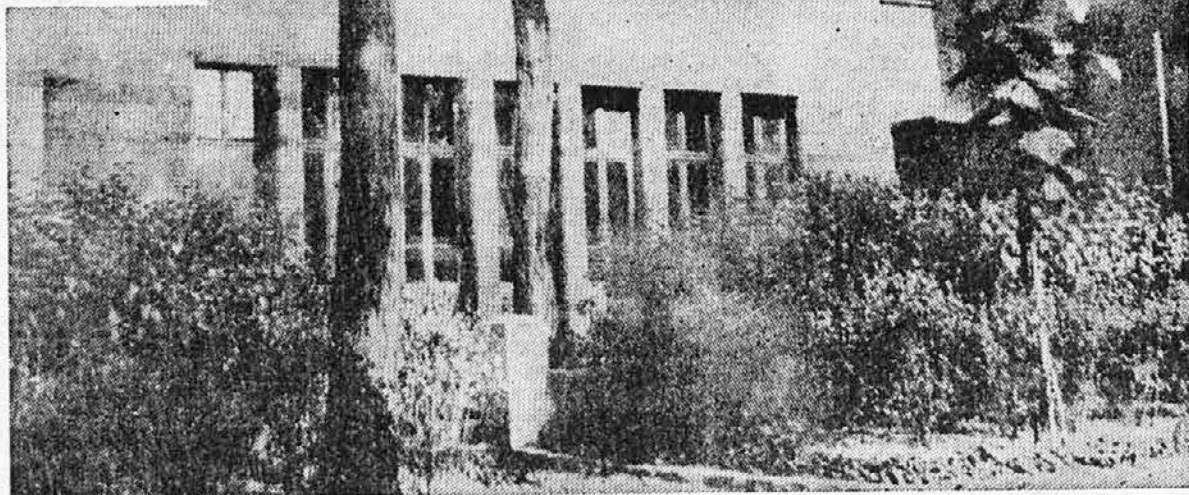
VII.

Če bi kdo drugi v športni zmoti
z nogami bil teptan takó,
bi startal po najkrajši poti
naravnost po pokal v nebó.
Tako pa Lovre je dokazal,
da mož izvrstne je glavé,
ker niso mogle škodovati,
mu niti športnikov nogé.
Če teče kri, iz nosa teče,
a Kvas se športu ne odreče.

VIII.

A vendar zdaj na športni trati
leži umazan in krvav.
O, nič za to! Saj športni »Savez«
mu bo kolajno s hvalo dal.
O, športna slava, draga slava,
odkupi te le znoj in kri!
O, koliko mladine zate
po nepotrebnem že trohni. —
No, končno Lovreta v tej sili
rešilni avto se usmili.

je z grozo vzkliknil 15letni
Jean Montdidier,
ko je nekega dne
opazil na
svojih re-
kah zna-
ke sveto-
pisemske
bolezni

Pretresljiva samolzpoved mladega Francoza

I

Često sem se žudil materinim pre-
strašenim očem, kadar jo je kdo po-
vprašal po očetovi smrti. Vselej se
je hlastno in molče obrnila in odšla.
Večkrat me je ponoči zbudila, pri-
maknila svetilko in pričela s tesnob-
no natančnostjo preiskovati moje te-
lo. Nič nisem povpraševal, zakaj; mi-
silil sem pač, da so vse matere takšne.

Vrnila se je bila iz nekega veleme-
sta v Južni Ameriki, kamor je takoj
po poroki z mojim očetom odpotovala.
Tam doli sta imela trgovino s pari-
škimi izdelki. Moja mati se je dva-
najst let pozneje brez moža vrnila k
očetovim staršem v neznatno gaskonj-
sko mesto, kjer sem preživel svoja
otroška leta. Povedala je, da je oče
umrl za eno tistih vročinskih bolezni,
ki se lotijo Evropevc v tropskih de-
želah. Umrla mi je, ko sem imel enajst
let.

Minilo je leto dni, ko sem dobil
svoje »ošpice«. Neko popoldne, ko sem
se šel kopat v rečico, ki je tekla mi-
mo naše hiše, sem opazil na svoji roki
čudno liso: sivkastobela je bila, ali
natančneje: imela je barvo srebrnika,
ki je šel skozi mnogo rok. Zvečer sem
imel vročino. Moj ded in babica sta
poklicala zdravnika in ta je ugotovil,
da se me je lotila nedolžna vročina,
ki boleha za njo bolj ali manj vsi
otroci. Deset dni pozneje sem bil
spet zdrav. Lisa je skoraj čisto izgi-
nila; ostala je na rjavi, od solnca
ožgani koži samo še lahna senca.

Odlej sem imel vsako jesen in vsa-
ko pomlad vročinske napade z razni-
mi izpuščaji, ki so vsakič pustili sle-
dove na moji koži.

Če bi bil živ v tropskih deželah,
bi zdravniki nedvomno takoj uganili,
da imam svetopisemsko bolezen. Na
Francoskem pa na splošno njene
odurne podobe ne spoznavajo takoj.
Zdravniki so po vrsti ugotavljali, da
imam vročinske napade, ali lišaje
vseh mogočih izvorov in ekceme. Od-
ločil se je na posled, da je moja narava
zelo neoporna.

Moj ded in babica sta me kmalu
nato poslala v neki okoliški zavod,
v veri, da je to edina dobra šola,
ki se v njej lahko česa naučim.

V petnajstem letu moje starosti so
se bolezni, ki so me dotlej nadlego-
vale, nenadno poslabšale. Šolci so
mi dejali le »tisti z mozolji«; bil sem
res zmerom obvezan, po obrazu sem
imel pa namazana mazila v vseh mo-
gočih barvah. Zdravnik iz zavoda me
je naposled poslal k strokovnjaku za
kožne bolezni.

Ta je zelo dolgo in zelo natanko
opazoval moj obraz, ki so ga že nekaj
dni grbančili nekakšni mozolji. Nato
mi je ponudil cigareto. Bil sem zelo
presenečen, da mi je zdravnik ponudil
cigareto, ko tedaj vendar nismo smeli
kaditi.

»Le priži si,« mi je prigovarjal.
Nekajkrat sem vskral dim, toda vse-
lej iznova sem hotel cigareto odločiti.
»Ne, ne,« je ugovarjal, »le pokadi
jo.« In zapletel me je v živahen po-
govor.

Zdajci se mi je iztrgal krik. Držal
sem cigareto z dvema prstoma, ki so
se na njima pred nekaj dnevi pokazala
srebrnosiva znamenja, podobna onim
v mojih prvih »ošpicah«. Cigareta je
bila dogorela prav do kraja, ne da
bi bil to količkaj opazil. Šele ko je
opeklina postajala vse globlja in glob-
lja, sem jo začutil.

»Dečko moj,« je dejal zdravnik, »bo-

H gornji sliki:

Paviljon za gobavce v pariški bolni-
nici Sv. Ludovika

lezen imaš, ki bo dolgo trajala, lahko
jo boš pa pozdravil, ako se boš skrb-
no pazil in zdravil. Poslal te bom še
k onemu svojih tovarišev...«

II

Zakaj sem moral od tistega trenutka
venomer misliti na preplašene materi-
ne oči in na njene šibke prste, ki so
z bojaznijo drsili po mojem životu? Zakaj
se je takoj po teh besedah za-
grizlo vame neko strahotno ime, ki ga
vendar še nikoli prej nisem slišal na
glas? Skoraj vsi bolniki, ki sem se z
njimi pozneje pogovarjal v Maltskem
paviljonu za gobavce, so mi pravili, da
se je bila vsesala vanje ista slutnja
in da so čisto mesece in mesece po-
prej, preden so izvedeli resnico, uga-
nili ime svoje bolezni, ne da bi si ga
bili upali sami sebi priznati.

Počitnice sem izbral za potovanje
v Pariz. Takoj po prihodu sem odšel
na pregled k zdravniku dr. Jeanselmu
v bolnišnici Svetega Ludovika. To je
bilo moje prvo samostojno potovanje.

Znameniti zdravnik me je le povr-
šno preiskal. Imel sem vtis, da si je
bil že na prvi pogled ustvaril svojo
sodbo in da je le iz poklicne dolžnosti
odredil bakteriološko analizo.

Govoril je s istimi skrivnostnimi
besedami kakor zdravnik, ki sem bil
pri njem pred dvema dnevoma.

»To bo dolgo trajalo. Nevarno bo
pa le tedaj, če se ne boš zdravil.«

In pristavil je:

»Moral boš iti za nekaj časa v bol-
nišnico.«

»Oprostite, gospod doktor,« sem
kričnil, »kakšno bolezen pa prav za
prav imam?«

Okleval je nekaj sekund. Pogledal
mi je v oči. Takrat se nisem imel
celih petnajst let.

»Zdaj še ne vemo,« je odgovoril
čez čas. »Zvedel boš v nekaj dneh.«

To je bilo 1. 1927. Današnji Maltski
paviljon za gobavce tedaj še ni bil
dograjen in tako smo živeli skupaj z
drugimi bolniki s kožnimi boleznimi.
Vendar smo navadno tvorili v vsaki
sobi, kamor so nas dali, svoj oto-
ček.

Ko sem prišel v sobo, ki so mi jo
bili odločili, sem zagledal v mehkem
stolu sedečega starčka; imel je na
obrazu iste mozolje, iste luknjice in
iste skrivnostne brazgotine, ki so se
bile nedavno pokazale na mojem obra-
zu. Upiral je srepo predse svoje ve-
like, s krvjo zalite oči: bil je slep.

Pred njim je klečala streljica in
je drugega za drugim prijemala nje-
gove skrivenčene in nemočne prste
in mu strigala nohte.

Dva moža sta sedela na sosednji
postelji, ki je stala moji nasproti, in
se pomenkovala. Prvemu sta mahala
z ram dva prazna rokava, drugemu
so manjkali trije prsti, oba sta imela
pa na obrazu znamenja v barvi sre-
brnika, ki je šel skozi mnogo rok.
Za kratek trenutek so njune oči ob-
stale na meni, potlej sta se pa spet
obrnili stran.

Napeto sem vlekel na ušesa njune
besede. Govorila sta o strežnicah:
takrat pač še nisem vedel, da so žen-
ske, zdrave ženske z rožnato in mleč-
no poltjo in z vsemi nohti na koncu
svojih belih rok, velika skušnjava na-
šega izobčenega življenja.

In nenadno sem zaslišal:

»...mi gobavci!«

Beseda, ki me je grizla že več dni,
beseda, ki jo je nekoč moj oče po
zdravniškem pregledu povedal moji
od groze otrpli materi, beseda, ki
jo je strašila, ko je objemala z ne-
močnimi rokami moje okroglo telesce
— to besedo sem prvič v življenju
slišal na glas.

III

V poznejših dneh sem s tesnobno
radovednostjo spraševal o vsem mogo-
čem tovariše, ki sem vedel, da bom
moral odtlej deliti z njimi svoje živ-
ljenje.

Tedaj nas je bilo 25 v bolnišnici
svetega Ludovika; danes nas je samo
še 21. Večina mojih tovarišev je bila
starejša od mene, nekateri so se zdra-
vili že petnajst ali dvajset let; kako
dolgo se zdravi slepi starec, ki sem
ga bil prvega zagledal, ni pač nihče
več pomnil.

Prvo, česar se zavemo, je tesnoba,
bolestna vztrajnost, ki z njo preži-
mo na znake studa ali strahu pri
vseh, ki pridejo z nami v stik.

Neka študentka je držala robec pred
obrazom, ko je šla mimo nas, neki
drugi bolnik se je obrnil in zbežal;
v vsem tem smo takoj opazili vpliv
svetopisemskega strahu, ki ga zbujá
gobavost že stoletja in stoletja.

Se bolj kakor bolezen sama gloda
nas gobavce strašno socialno prekle-
stvo, ki leži na nas.

V srednjem veku so prištevali h go-
bavosti vse bolezni, ki spajajo kožo
na obrazu in na rokah: sifilido in
ekceme, nalezljive bolezni prav tako
kakor nenalezljive; panični strah, ki
so ga svoj čas zbujale, se pa danes
drži samo še naše bolezni.

In vendar so si vsi, ki stalno žive
z gobavci, edini, da ta bolezen ni
nalezljiva. V vseh sto letih, kar nas
zdravijo v bolnišnici svetega Ludovi-
ka, ni bilo niti enega primera okuž-
be, čeprav so čisto zanemarjali še
tako temeljna higienska pravila in
čeprav smo do leta 1934 živeli skupaj
z drugimi bolniki.

Specialisti za gobavost to tako do-
bro vedo, da dopuščajo, da hodi tri
sto pri njih preiskanih gobavcev po-
polnoma svobodno po Parizu. Večina
teh svobodnih bolnikov se bolj ali
manj redno hodi zdraviti v bolnišnico
svetega Ludovika.

Le drhtite, gospa! Mož, ki ga lju-
bite, utegne biti gobav. Nikoli vam
tak sum ne bo prišel na um, kajti
niti v najblaznejših trenutkih izpo-
bave vam ne bi tega priznal. Predobro
ve, da bi vzlic vsem njegovim po-
jasnilom in zatrdilom takoj zbežali
od njega in da bi ostanek svojega
razruvanega življenja preživeli v več-
nem plašnem pričakanju, kdaj se
bo na vaših belih lahteh pojavilo
srebrnosivo znamenje. Le pazite! Ako
se vaš mož redno in skrbno zdravi,
njegove bolezni se opazili ne boste!

Predhodki pri tej bolezni so tako
živí, da je neki bolnik, ki ga dobro
poznam, potreboval za pot iz Ame-
rike na Francosko dve leti, ker ga
ni hotela sprejeti na ladjo nobena
paroplovna družba. Nekega drugega
gobavca, ki se je zdravil v zdravilišču
v Valbonnu, so otroci tamošnjega pa-
stirja s kamenjem nagnali iz smreko-
vega gozda, kamor je bil zašel. Za-
man jim je bil njihov oče že stokrat
in stokrat povedal, da gobaveci niso
zločinci in tudi izobčenci ne. Za
otroke smo hujši od sove in krto-
v: strahotna zver smo, ki jo je treba
pobiti.

Z vsem tem in predvsem s tem so
me bili seznanili moji tovariši. Osta-
nek njihovih pogovorov so izpolnje-
vali večni pomenki o slabih hrani,
o nasmehu neke strežnice ali pa o ne-
kam dolgem stisku roke neke mlade
bolnice in našega zdravnika. Navadiš
se na to, da si gobav, kakor se na-
vadiš na življenje v kaznilnici; za
večino ljudi so življenje le takšne
neznatni, vsakdanji pripetljaji.

»A povejte mi vendar,« sem tes-
nobra vpraševal zdaj tega zdaj dru-

gega, kajti tedaj še nisem imel pet-
najst let in se še nisem vživel v go-
bavost, »povejte mi vendar, ali je kaj
upanja, da bom kdaj ozdravel?«

Mnenja so bila deljena. Zdravlje-
nje s šolmugrovim oljem, ki ga je
bil okrog leta 1890 prinesel neki
nemški zdravnik iz Birmanije, je pre-
cej uspešno, saj se po dveh letih
skrbnem zdravljenju bolezen kolikor
toliko izboljša. Injekcije, ki so jih
poskušali v bolnišnici svetega Ludo-
vika, odpravijo hude napade, ki jih
spremljajo vročina in nervozni krči.
Ta zdravila pa ne preprečijo oslabitve
vida, le zavlečejo jo; vid postaja
kljub njim čedalje slabši, dokler bol-
nik popolnoma ne oslepi. Mnogo bol-
nikov se je po večletnem zdravljenju
spet vrnilo v normalno življenje, toda
malokdo izmed njih se ni prej ali slej
spet vrnil v bolnišnico.

Zgodi se, da je po dolgem zdravl-
ljenju bakteriološka reakcija naposled
negativna, toda kaj to pomaga, ko pa
zdravljenje prehitne razne nepoprav-
ljive nesreče.

»Moja metoda je uspela. Ozdravel
je! Nesreča je le, da je oslepel!«

Te besede imajo zdravniki včasih
priložnost izreči v pogovori gobav-
cev se pa vračajo skoraj venomer; že
prvi dan skoraj nisem slišal drugega.

IV

Petnajsti dan so me poklicali k pre-
davanju, ki ga je imel dr. Jeanselme
v bolniški predavalnici. Tamkaj sem
mu bil za živ bolezenski primer, kajti
zdravnik je kajpak predaval o goba-
vosti. Predavanje je napeto poslušalo
več kot dve sto študentov in študentk,
kajti predavanja šefa klinike so tedaj
posebno slovela.

Večkrat sem že bil v zverinjaku,
toda tokrat sem stal prvič znotraj
kletke. Govorili so pred menoj zelo
svobodno. Čudno, kako omejeni so
človeški izrazi za izražanje studa in
gnusa: trije ali štirje pridevniki, nič
več.

»Lepe oči ima,« je kljub temu me-
nila neka študentka medicine.

Morda sem se ji bil zasmilil in mi
je hotela ustreči, ali kakor pravijo,
potolačiti.

Profesor Jeanselme je pričel preda-
vanje. Zdaj je ta znameniti zdravnik
že upokojen, tedaj je pa poseben ble-
stel v opisovanju raznih bolezni.
Zdravljenje samo ga ni prav nič za-
nimalo in je drugim prepustil skrb
za iskanje zdravil. Nihče drugi ni pa
temeljiteje od njega poznal razvoja
gobavosti in ga ni znal v izbranih
besedah in vtisih predočiti svojim po-
slušalcem.

Dalje prihodnjé

Prstni odtisi

Angleški napisala Blanche Eardleyeva

Čisto počasi je tat odgrnil težke
svilene zavese in vžgal svojo žepno
svetilko. Sobo je obsijal tenek sve-
tlobni žarek. Pri pogledu na drago-
ceno bliskečo pohištvo je mož po-
membeno namrdnil ustnice. Bil je v
stanovanju ene tistih londonskih dam,
ki so živele neskrbno kakor metulji.
Stanovanje je bilo zanemarljivo —
povsod je na debelo ležal prah. Majh-
ne mizice so bile kakor prevlečene s
sivo tančico in ko je slučajno brenil
v svileno blazino, ležečo na tleh, se je
dvignil cel oblak prahu. V visokih va-
zah je bilo uvelo cvetje, v kamini so
pa ležali odpadki papirja in dogorele
trske. Na neki mizi je ležala zlata
cigaretnica, zapetna ura iz platine in
zlata in ozka smaragdna zapestnica,
prav kakor bi jih bila lastnica tam-
kaj pozabila. Z režanjem na svojem
mršavem obrazu je spravljal tat vse to
v svoj žep. Nevarnost ima vendar tudi
svoje dobre strani! Na eni izmed
stranskih mizic je opazil medel sre-
brn podstavek z likerjem. Za trenutek
ga je odšla izkušnja. Prah mu je
bil izsušil grlo. Potlej je pa z majnal
z glavo. Vedel je, da je pri »delu« ne-
varno piti.

Utrnil je žepno svetilko in se je
dotipal nazaj do okna. Najzanesljivej-
še bo pač, da se spet vrne po isti poti,
ki je po njej prišel. Tako bi bil še v
temi na cesti, preden bi imel stražnik
svoj drugi obhod.

Zdajci so se mu napele vse misice.
Zaznal je bil skoraj neslišen šum.
Nekje v stanovanju so zaškripala vr-
ta. Potem je slišal, kako so koraki
prihajali čedalje bližje. Ko je bil tat
svojo svetilko prvič vžgal, je v kotu
sobe opazil špansko steno. Z enim
skokom je bil za njo in tam je na-
peto čakal, pripravljen, boriti se za
svojo svobodo. Zdaj se že ni mogel
več tako lahko splaziti od odtod.

Toda zgodilo se ni nič. Globoki mir,
ki je vladal v stanovanju, ga je po-
lagoma začel vznemirjati. Potlej je
iznenada zaslišal šumenje tekoče vode
in napetost je popustila. Seveda! Ne-
kdo pije v kopalnici vodo. Najbrže se
je bil žejen zbudil iz spanja. Nekaj
trenutkov pozneje je spet zaslišal ko-
rake. Pred sobnimi vrati so utihnil.
Tat je zadržal dih. Grozila mu je ne-
varnost!

Vrata so se odprla. Ko je nato iz-
nenada zagorela električna svetilka,
je imel občutek, da ga bodo zasačili.

(Nadaljevanje na 8. strani)

SISTOM
PASTA
ZA ZOBE

Po
priporočilu
naših zobo-
zdravnikov

Dobi se povsod!

TIHO JUNAŠTVO

Kako radi opevamo in občudujemo junake — tiste slavne, ki imajo dostojno mesto v zgodovinski knjigi in marmornat spomenik v svojem rojstnem kraju. Nehote pozabljam pa na tihe junakinje vsakdanjega življenja, na neštete matere, ki garajo iz dneva v dan, leto za letom, vse življenje. Otroci njihovih žrtev često ne opazijo, ali jih pa sprejemajo toliko nebržno, kakor da bi bili trpljenje in delo dolžnost njihovih roditeljev. In vendar ni tako!

Včasih v toplih, zastrih, mračnih urah se pa srce široko odpre in iz njega prikipi na ustnice grenke, oči tačajo tožbe. Takrat se zavedamo, da lahko tudi preproste, na zunaj zmerni vedre in dobrovoljne žene in matere dvignemo visoko, visoko nad povprečne ljudi, skoraj bi dejala, mnogo višje nad junake, ki so le z enim odločnim hrabrim dejanjem dokazali svojo duševno moč!

»Seveda nam gre dobro,« mi je ondan dejala ljuba znanica, mati štirih sinov. Točno prvega dobi moj mož plačo, drugega izpolni položaj, tretjega pripravimo štatlce, ki v njih hranimo denar za elektriko, plin in špecerijo. Najboljše je, da že v začetku meseca vse razdelimo, drugače nas denar preveč peče. Izide se, res sreča, na las natanko! Hvala Bogu! Streho imamo nad sabo in do prvega bomo brez skrbi zmerno jedli. Ako bo kaj ostalo, bomo lahko tudi ob mrzlih dnevih zakurili v moževi sobi. In človek mora biti srečen, da mu gre bolje od tistih milijonov onih, ki nimajo ne strehe ne kruha! Bog me ne kaznuj — jaz nisem srečna! Nisem zavistna! Saj si ne želim čipkastih oblek, tudi srebrnih lisic ne in ne briljantov, ki blešče po izložbah, o ne! Ne bi bila vredna svojega dobrega moža, ako bi sanjala o teh stvarih. Saj smo tako ponosni, da se borimo, in dokler bomo imeli le še kaj moči, ne bomo popustili, a jaz bi rada živela!

Pod življenjem razumem pač nekaj več kakor stanovanje in hrano od prvega do prvega, kakor elektriko in celo kurjavo. Enkrat na mesec bi rada šla k frizerju in prav tolikokrat v gledališče. In štirikrat na leto, vsaj štirikrat, bi rada slišala dobro godbo. Rada bi enkrat v mesecu po-

vabila znanca na čaj, ne da bi si moral teden prej od ust pritrgovati denar za pecivo in ne da bi me skrbelo, ali si ne bodo nog polomili v luknjah sobne preproge. Rada bi dala čistiti preprogo v spalnici, rada bi na novo prevlekla žimnice in kupila štiri posteljna pregrinjala in dva namizna prta — stara dva se že kar parata pod šivanko. Rada bi videla tudi svoje mlajše otroke in ne samo najstarejšega fanta v novih oblekah, ne da bi vsako obleko nosil najprej Ivanček, potem Marjan, potem Milan in naposled Jožek. Rada bi si dala popraviti zobe, zelo so že potrebni popravila, šest plomb mi je izpadlo in dve kroni. O Božicu in Veliki noči bi si rada privoščila dobro knjigo in tudi par novih čevljev naj nam ne bi še pomenilo gospodinjkega poloma! In v božjem imenu naj človek lahko tudi kdaj zboli, ne da bi vse boleznizdravil le z aspirinom in piramidonom! Nikoli ne mislim na počitnice in na izlete, toda rada bi sedela na solcu, v travi pod zelenim drevesom. Rada bi imela par novih rokavic in vsaj enkrat v življenju tri pare celih nogavic, čeprav niso svilene. Rada bi vsaj enkrat izmenjala stare pregozele žarnice z novimi, ne da bi mož vemer godrnjal: »Tega ni bilo v proračunu!« Rada bi, o Bog, tako malo, rada bi pač živela!

Ustavila se je nenadno, morda se je zblala, da je preveč povedala. In tedaj se je vzdignilo v meni bridko in sladko, grozeče in bodrilno: kako velika, kako junaska je ta tiha borba z življenjem, z nekaj bore dinarji, s starimi čevlji, z raztrganimi prti in luknjastimi preprogami! Koliko poguma in energije je v enem samem dnevu te preproste, skromne žene! In koliko ljubezni! Čudovito nesebične in vroče ljubezni do moža, do otrok in do bližnjih.

Stisnila sem ji roko, ničesar ji nisem vedela reči, vse se mi je zdelo premajhno, preneznatno in preokorno. In zdaj sem napisala njeno tožbo prav kakor ji je priklopila iz dna srca, v tolažbo in bodrilno vsem skritim junakinjam, ki prav kakor ta preprosta žena pogumno in tiho nosijo svoje življensko breme.

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Sirova juha, lovski cmoki z zeljato solato*, čokoladni kipnik z vanilijevom omako. — Zvečer: Spinadjev zavitek, sir, presno maslo.

Petek: Juha iz ovsenih kosmičev, cvetača s holandsko omako, češki tolki. — Zvečer: Pečeni krapci s peteršiljevim krompirjem.

Sobota: Goveja juha z zdrobovimi svačkami, bržole s sardelicami**, čezana z mandlji. — Zvečer: Svinjski jezik z grahovim pirejem.

Nedelja: Cvetačna juha, zajčja pečenka s kruhovimi drobtinami, testenine, brusnice v kompotu, orehova torta***. — Zvečer: Mrzla pečenka z mešano solato.

Ponedeljek: Goveja juha z rezanci, govedina z rižem in sardelno omako, citronatna gibanica. — Zvečer: Ocvrta jajca, sir, kruh z maslom, paprična solata.

Torek: Goveja juha z vraničnimi cmoki, pečena zelenjava s krompirjevim pirejem, vlečena jabolčna gibanica. — Zvečer: Hrenovke z gorčico in dušenim rižem.

Sreda: Krompirjeva juha z zelenjavo, nalevani telečji zrezki z rezanci, sadna solata s pecivom. — Zvečer: Možgani z jajcem.

POJASNILA

* Lovski cmoki z zeljnato solato: Nareži na majhne kocke 8 žemelj, dodaj nekaj margarine, ki si na njej zarumenila nekoliko nastrgane čebule in zrezanega zelenega peteršilja. Vmešaj dve čeli jajci v 20 dkg mleka in prilij solato v četrt na kocke zrezane salame k žemljam, lahno vmešaj in pusti eno uro stati. Posuj čez vse bo 10 dkg ostre moke, spet zmešaj in oblikuj osem cmokov: pusti jih 5 minut vreti v slani vodi, nato jih vzemi ven in pavaljaj v ocvrtih kruhovih drobtincah.

Zeljната solata: Drobnost narezano zelje skuhaj do mehkega v slani vodi, pridaj nekaj kumna, odcedi, začini z oljem in kisom, pridaj še nekaj popra in soli, pusti vse skupaj eno uro stati, potlej pa nesi na mizo.

** Bržole s sardelicami: Potolci, osoli, opopraj in nareži bržole, pavalj jih v moki po eni strani in jih prav na tisti strani opeči. Ko imaš vse bržole tako pripravljene, ocvrvi v masti nekaj čebule in nekaj peteršilja. Daj bržole spet v ponev, zalij jih z juho ali vodo in jih do mehkega duši, potlej jih zloži v posodo, omako zalij pa s kislo smetano, ki si vanjo vmešala nekaj ostre moke. Vzemi jed z ognja, obloži jo s sardelicami, ki si jih vmešala v presno maslo. Začini z

narezanim peteršiljemkom in nesi na mizo.

*** Orehova torta: Zelo rahlo vmešaj 4 rumenjake z 8 dkg sladkorja v prahu, podmeti z nastrgano limonovo lupinico in s snegom štirih beljakov, dodaj 5 dkg nastrganih orehov in 1 dkg biskvitnih drobtin. V dobro omašeni in z moko posuti obliki torto opeči. Ko se shladi, jo razpolovi in nadevaj z nadevom.

Nadev: Med neprestanim mešanjem pokuhaj ¼ l mleka, 1 rumenjak, 2 dkg vanilije, ¼ l močne kave, potlej podmeti kremo z 10 dkg zapečenih in nastrganih orehov in dodaj naposled še 15 dkg rahlo vmešanega presnega masla. Torto prevleči s kavnim ledom.

Gospodinjstvo tekmovanje

Spoštovano uredništvo!

Za srečni Metkin zakon je potrebno, da ji očka docela opremi stanovanje (sobo in kuhinjo), da sta ženin in nevesta ob vstopu v zakonsko življenje brez dolga. In tukaj vam pošiljam pojasnila k mojemu proračunu:

1. V zdravju, novi hiši v predmestju (ca pol ure iz središča mesta) bi najela prijazno enosobno stanovanje s pritliklinami, ki bi k njim pripadal tudi kos vrta. Na vrtu bi pridelovala potrebno jušno zelenjavo: solato, grah in podobno drobnjavo. Stanovanje z vrtom vred bi me stalo na mesec 300 dinarjev.

2. Izdatki za hrano bi ne smeli presegati 400 din. Spremembo v preprosti, zdravi vegetarijanski hrani bi prinesla nedelja, pa tudi prazniki in godovi, ko bi prišlo hkrati z mesom tudi kaj boljega na mizo.

3. Za obleko, perilo in obutev računam na leto 2.400 din, torej pride na mesec 200 dinarjev. Iz te postavke bi si mož nabavil eno levo obleko, drugo leto sukno in obutev s perilom. Tu so všteta tudi morebitna krojaška popravila, v kolikor jih gospodinja sama ne bi izvršila. Žena bi si pri teh dohodkih lahko omislila na leto 2 novi obleki ali 1 nov kostim ali 1 nov plašč, 1 par novih čevljev, potrebno število nogavic in nekaj perila. Razen tega bi stare obleke po potrebi sama modernizirala. Tako bi se moževa in ženina garderoba od leta do leta izpopolnjevala.

4. Kurjava in razsvetljava: za razsvetljavo bi smela mesečno porabiti povprečno komaj 10 din, t. j. v porabi povprečno 1 in pol litra petroleja. Elektrike si v Ljubljani pri svojih pičlih prejemkih pač ne bi mogla priložiti prejemkih, saj plačamo samo za števce

na mesec 5 din, za dostavnino pa 1 din, prištet je pa treba še banovinsko in državno trošarino, tako da je že s tem moj proračun izčrpan. Za kurjavo bi porabila povprečno na mesec 40 din, kurivo bi mi bilo izključno za kuhanje in za pripravo kosil. Zajtrk in skromno večerjico bi pa kuhala na petrolejskem samovarju, pozimi pa tudi na štedilniku.

5. Razni gospodinjstvi izdatki: 100 dinarjev. Iz te postavke bi krila razna popravila, razne gospodinjstve izdatke in ženina darila možu.

6. Zabava: 50 din. Tu mislim naročnino na Družinski tednik, nakup dobrih in lepih knjig, obisk gledališča, kina itd.... Proste ure bi pa izpolnila s spretnostjo, izleti in končno še s potrebnimi obiski. »Skrb za zabavo« naj bi ostala možu, da ima hkrati vir za nabavo malih daril in drugih nežnih pozornosti za svojo ženo.

7. Pametna in skrbna gospodinja, ki hoče po slovenskem pregovoru biti žena, ki pri hiši tri vogale podpira, se bo pa vedno ravnala po zlatem nauku: »Čuvaj bele denarje za črne dneve!« in ne bi nikdar pozabila, da se blago po niti nabira in po vrvi zapravlja! Zato bo gledala, bo njen obračun vselej izkazoval prebitke — železno rezervo. V tem primeru naj bi ta znašala na mesec 100 din, ki naj bi se naložili v hranilnico ali spravili v domači hranilnik. Tako nas morebitna nesreča, ki pride v hišo v obliki bolezni ali kakšne druge nadloge, ne bi presenetila in si ne bi bilo treba denarja izposojevati in lesti v dolgove, kar iz njih človek tako težko izkoplje!

OBRAČUN

Stanovanje	300 din
Hrana	400 "
Obleka in čevlji	200 "
Kurjava in razsvetljava	50 "
Gospodinjstvi izdatki	100 "
Zabava	50 "
Zelazna rezerva	100 "
Skupaj	1200 din

Vas pozdravlja

Jamnik Iva,
Rožna dolina 17/30,
Ljubljana-Vič.

Spoštovano uredništvo!

Čitala sem kot stalna čitateljica vašega lista novo gospodinjstvo tekmovanje. Metka se mož. V njem vprašujete, kako lahko živita dva človeka z mesečno plačo 1.200 din. Moj mož prav toliko zasluži in zato sem se odločila, da vam popišem najino zakonsko življenje. Mož je železničar, poročena sva poldrugo leto. Med tem časom sva pa dobila hčerko in tako je ena skrb več, saj smo zdaj že trije.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Novi zimski plašči

Najvažnejši del zimske garderobe je prav gotovo zimski plašč, zato ni čudno, ako ženske tako premišljajo, kakšno blago, kakšen kroj in kakšne krzno naj zanj zbere. Pri nakupovanju zimskega plašča se je treba zavedati, da zima dolgo traja in da bo treba nositi plašč od oktobra do aprila. Plašč zato ne sme biti prelahak, pa tudi ne pretežak in prevroč. Mislim torej, da vam bodo moji nasveti prav prišli.

Za zimski plašč izberi blago v tisti barvi, ki je v njih večina tvojih oblek. Ako imaš samo en zimski plašč, nikar ne izbiraj črne barve. Črna barva je težka in ožnja barva, povrh vsega se črn plašč hitro umaže in naprašči. Črna barva je pa tudi gosposka in elegantna in zato se k črnemu plašču poda le drago, pristno krzno.

Nekaj podobnega je s krznenimi plašči. Če imaš denar le za en plašč, si nikar ne kupuj krznenega. Krzno je težko in toplo in zato ga ne boš mogla nositi ob koncu jeseni in v začetku spomladi.

Zelo važno je, da izbereš za zimski plašč tudi primerno trpežno blago. Menda sama veš, da zimskega plašča ne boš nosila samo eno zimo, temveč vsaj tri, ali pa še več. O krznu in drugem okrasju zimskega plašča naj vsekakor odloča le tvoj mošnjiček. Svetujem ti pa, da si kupiš rajši malo pravega krzna, ki je toplo in se ne guli, kakor dosti krznenih nadomestkov, ki so okorni, težki in nič ne grejejo!

Kaj pravi pa o novih zimskih plaščih gospa moda? Priznati ji moramo, da to pot ni preveč izbirčna. Letos priporoča v glavnem dve vrsti zimskih plaščev. Prva vrsta so enobarvni zimski plašči, njihov kroj je preprost, precej tesno se ovija okrog telesa in je spodaj bolj ali manj razširjen. V pasu so ti plašči ohlapnejši kakor lani. Ovrtniki so majhni in ozki, ali jih pa sploh ni; nadomešča jih topla volnena pahovka. Izmed krznenih ovrtnikov so najmodernejši češki ovrtniki ali pa razni krzneni obročki. Visokodlakasto krzno ukrojimo v tako imenovani »moški obliki« ali ga pa nosimo preprosto položeno okrog ram. Druga vrsta plaščev so športni plašči. Poleg klasičnega športnega plašča je letos v modi spet širok, nekako mlahav športni plašč. Ta plašč je primeren posebno zato, ker ga lahko oblečemo tudi čez dvodelne obleke in kostime.

Oni, ki lahko seže malo globlje v žep, priporočam dva plašča: športnega za slabše dneve in za pisarno, in bolj šega, enobarvnega za lepo vreme, za popoldanske in nedeljske sprehode. (n)

Porabni nasveti

Jelenovino operi v vodi, ki si ji dodala ščepec soli ali nekaj kapljic salmijaka, naposled jo izperi pa v milnici, da ostane usnje mehko in voljno.

Aluminijasto posodo umivaj v zelo mehki milnici, zdaj, ko so še paradizniki, jo pa pokuhaj v paradiznikovi vodi. Nikar ne smeš pa aluminija umivati v vodi, ki si ji dodala sode.

Ščetko za lase in glavnik očisti v vodi, ki si ji dodala nekoliko salmijakova, ščetko potlej izmij še v navadni mlačni vodi in jo daj sušiti tako, da bo stala pokonci in da se bo voda s ščetnice hitro odtekala.

Posušene zelenjave zaveži v vrečice iz tila in jih obesi na čist in suh kraj.

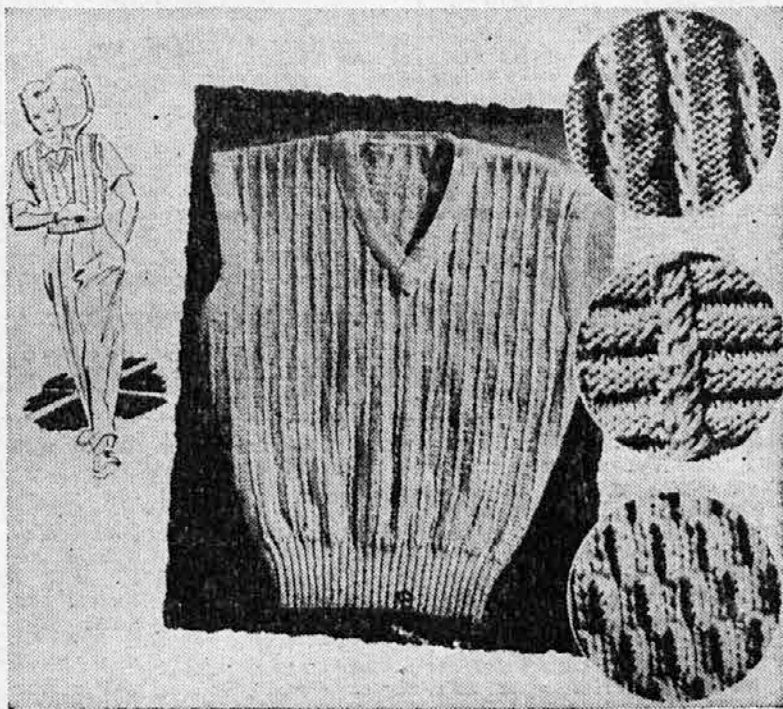
Steklenice za hranjenje paradiznikov najbolj opereš s starim časopisnim papirjem. Časopisni papir natrgaj na kosce, ga stlači skozi grlo v steklenico in zalij z vodo. Nekolikokrat dobro prevrkljaj in izmij z mlačno vodo.

Otroške vozičke
in igrače, šivalne stroje
kupite po ugodnih cenah pri
S. REBOLJ & DRUG
Ljubljana, Gosposvetka c. 13

Še nekaj za možička

Doslej smo bile kaj sebične, samo za svojo udobnost smo se zanimale, na boljše polovice smo pa docela pozabile! Danes bomo popravile to na-

volno za moške pletenine. Ta volna je primerno debela in topla, hkrati pa lepo obarvana v okusnih polnih barvah. K sivim moškim oblekam se

pako; mraz pritiska, sneg je že zapadel, torej moramo tudi našim možičkom splesti kaj toplega in prijetnega za zimo. Može nimajo nič kaj radi jopic z rokavi, bolj pri srcu so jim pleteni telovniki, ki jih lahko nosijo tudi spomladi in poleti ob hladnejših dnevih. Nič lažjega, kakor splesti tak telovnik! Igle in volno v roke in do Miklavža boš to praktično darilce nedvomno skotala!

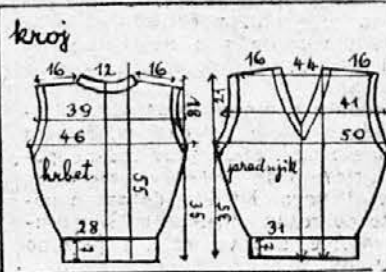
V trgovinah z volno dobiš posebno

podajjo siva, zelena in temnordeča barva, seveda tudi temnomodra in škropljena. K rjavi moški obleki se poleg zelene in temnordeče barve podajo posebno lepo tudi beige in drugi otenki rjave barve.

Vzorček ni posebno težak: pokončno teče in ga izdelaj v tako imenovanem patentnem vodu. Prva vrsta: pet levih, zdaj nastavi nit na pletilko, kakor da nameravaš podplesti levo petljo, namesto da bi jo podpleta, jo pa kar snemi in pleti dalje pet levih. Ponavlja ta vzoreček v vsej vrsti.

Druga vrsta: Pet levih, petljo z ovojem »prav tako levo podpleti, nadaljuj spet same leve petlje.

Tretja vrsta je enaka prvi. Rob ob vratnem izrezu in ob ramah pleti v samih desnih petljah, rob ob pasu pa v robovnem vzorcu: dve levi, dve desni petlji. Kroj prenese na papir, pleti natanko po njem, sešij — in telovnik je končan. (n)

Japonska bolezen

Po članku J. Wechslerja (Tokio) v praškem »Tagblattu«.

Strah pred vohunstvom je danes najbolj razširjena ljudska bolezen na Japonskem. Ta strah srečaš že na odprtem morju, dolgo poprej, preden zagledaš japonsko obalo. Po vsej palubi ti nalepijo velike zemljevide Japonske, porisane z mnogimi rdečimi križi. Rdeči križi so pa — tako je zapisano v dolgih pojasnilih — »fortified zones«, trdnjavska področja, kjer je pod najstrožjimi kaznimi prepovedano fotografirati, risati ali filmati. Povrh tega vse pa prav povsod svarične tablice, častniki posvare vsakogar in kmalu so skoraj vsi tuji tako preplašeni, da kar hitro zapro svoje fotografske aparate v kovčke in docela izgube veselje do fotografiranja na Japonskem.

Japonska, pa fotografiranje! Na vsem Daljnem Vzhodu pripovedujejo o tem grozotne zgodbe. Menda je prav zares nevarno fotografirati; najmanj, kar se človeku lahko pripeti, je zaplenitev fotografskega aparata. Tvegaš, da tudi ječo, visoke globe in sodno zasliševanje zaradi vohunstva. Ze v Singapuru te posvare. V Hongkongu te svare. V Manili pripovedujejo strahotne podrobnosti. V Sanguju vedo pa že povedati zgodbo o neki dami, ki ji je japonski stražnik s svojim orožjem s takšno silo izbil aparat iz rok, da ji je pri tem zlomil roko.

Najbrže pa precej pretiravajo. Po drugi strani je pa res, da postane strah pred vohunstvom včasih že kar groteskno smešen. Neki potnikski parnik je vozil od Sanghaja do Kobeja po šimonoseškem prelivu, ki je tudi »fortified zone«. Neki japonski vojni letalec, ki je letel nad parnikom, je pa menda s svojim daljnogledom opazil, da je na promenadi palubi na parniku nekdo fotografiral. Letalec je seveda takoj brezčisto obvestil oblasti in pred Kobejem sta že pričakovala parnik dva policijska čolna. Ladja je morala ostati v karanteni in ni smela v luko. Potniki so se morali pa po vrsti postaviti na palubo, vsak s svojim fotografskim aparatom v roki.

»Kdo je fotografiral v prelivu šimonoseki?«

Nihče te ni oglasil. Vprašanje so ponovili, a to pot že s prizvokom ukazovalnosti. In ker se ni nihče javil, so kratkoma pobrali vse aparate, parnik se je po moral zasidirati daleč zunaj luke. Po štiri in dvajsetih urah, ko so že razvili vse filme, ki so jih pobrali iz zaplenjenih aparatov, kajpak ni bilo več težko najti »zločinca«, neko angleško izletnico. Damo so za tri tedne obdržali v zaporu; vsa posredovanja angleškega poslanstva so bila bob ob steno — neprevidna popotnica je morala plačati visoko globo, povrh so ji pa še za vselej prepovedali potovanje na Japonsko.

Večkrat sem slišal pripovedovati zgodbo o ljudeh, ki so jim japonski stražniki menili nič tebi nič iztrgali nerazvite filme iz aparatov in jih tako pokvarili. V trdnjavnem področju ali pa v njegovi bližini še gneče ni priporočljivo fotografirati, a tudi v krajih, kjer fotografiranje ni prepovedano, storiš bolje, ako povprašaš za dovoljenje kakšnega stražnika.

Nezaupanje do tujcev je tolikšno, da še v središču Tokia, na Ginzi, kjer prav gotovo ne moreš narediti nič protidržavnega, takoj nastane rabuka, ako hočeš filmati ali fotografirati prizorček s ceste. Od povsod te švrkajo nezaupni pogledi. »Kaj neki namerava ta belec s svojimi slikami?« čutiš neizgovorjeno vprašanje. Nikomur nisi na misel ne pride, da bi utegnil kdo fotografirati samo iz želje po nekaj dobrih slikah z Japonskega, da bi jih ponesel domov, ker so boljše in izrazitejše kakor neštete razglednice po trgovinah, z zelenimi travniki in gozdovi, s svetilišči in Japonkami v kimonih. Vsakdo voha v še tako vsakdanjem dejanju protidržavno početje.

Japonski stražniki so vljudni in dobro vzgojeni, seveda so pa kar nadležno natančni, njihova natančnost je že skoraj zoprna. Na koliko vprašanj mora odgovoriti ubogi tujec pri svojem prihodu! Naj omenim zgodbo o nekem Angležu, ki so ga bili ob prihodu vprašali tudi po dedovem rojstnem kraju. Seveda se vrlenu možaku še sanjalo ni, kje se je rodil njegov prednik in zato je kar na slepo srečo dejal: »V Manchesteru«. Policijski častniki so seveda takoj zapisali to važno podrobnost. Dve leti pozneje se je isti Anglež spet mudil na Japonskem in spet so ga vprašali, kje se mu je rodil ded. Možak je že zdavnaj pozabil, kaj je svoje čase odgovoril, in je brez dolgega premišljevanja dejal: »V Liverpoolu«. Tedaj je pa policijski častnik vzel v roke drobno popisano polopirja in je resno dejal: »Pred dvema letoma ste izjavili, da se je rodil vaš ded v Manchesteru, danes pa trdite, da se je rodil v Liverpoolu. Boljmi se, da bo imel ta odgovor za vas še neprijetne posledice. Ali pa nam utegnate to zadevo pojasniti?«

Anglež je nekaj časa premišljeval, potlej je pa dejal s pomenljivim smehljajem: »Seveda vam to lahko razložim. Moj ded po materi se je rodil v Liverpoolu, moj ded po očetu pa v Manchesteru!«

Ta zgodba — slišal sem jo bil v Kobeju — utegne biti izmišljena, je pa vendarle zelo značilna za metode japonske policije. Policija deluje z nenavadno natančnostjo, vsako izjavo zapiše, o vsakem tujcu vodi pravcato kartoteko, tako da človek tam doli nikoli ni neopazovan. Človek pa ne sme izgubiti potrpljenja, ako ga vedno znova in znova obiskujejo stražniki in mu zadajajo ista vprašanja in ako se ti obiski ponavljajo v vsakem kraju. Ti stražniki hočejo pač nekaj izslediti, da jih prej povisajo in odlikujejo, povrh vsega so pa nezaupni in bolehalo za japonsko boleznijo — za strahom pred vohunstvom. (n)

Časopisni papir — dragocenejši od svile

(n) Ena najsensacionalnejših gospodarskih novic zadnjega časa je sporočilo o mednarodni produkciji celuloze, v tem poročilu omenjajo težkoče, ki bi nastale pri še tako pičlem zvišanju svetovne produkcije časopisnega papirja. Zmanjkuje namreč celuloze, te prevažne surovine. Njenega pomanjkanja je po eni strani kriva visoka poraba celuloze za razstrelivo v službi vojne in oboroževalne industrije, po drugi strani pa naraščajoče pomanjkanje svetovne lesne zaloge.

Znano je, da so nedavno v Nemčiji, pa tudi v Italiji izdali odredbe glede omejitve časopisnih obsegov, zdaj pa poročajo z Japonskega, da bodo enesa največjih tamkajšnjih časopisov namesto na rotacijskem papirju tiskali odslej — na svili. Papir je postal torej v nekem pogledu dragocenejši od svile — če že ne pri nas, pa vsaj v »deželi vzhajajočega sonca« — nazoren dokaz, kako pogubne in absurdne posledice sta rodili vojna in oboroževalna blaznost.

Sele pred kratkim je prišlo na dan, da je lani znašala svetovna produkcija časopisnega papirja 8,2 milijarde kil! To gigantsko število pove, da steče na uro skozi vse rotacijske stroje na svetu skoraj 1 milijon kil časopisnega papirja, dalje da ti rotacijski stroji natisnejo na dan skoraj tri četrtil milijarde časopisov in da bi bili ti časopisi, zlepljeni v meter širok trak, dovolj dolgi, da bi z njimi lahko dvanaestkrat ovili našo zemeljsko oblo. (»Pionier«, Zlin)

Denar iz stekla

Strokovnjaki washingtonske kovnice se bavijo z zelo zanimivimi poskusi, ki naj pokažejo, ali ne bi kazalo v bodoče izdelovati denar iz nezdroljivega stekla.

Po njihovi sodbi bi bil stekleni denar boljše od kovinskega, ker bi ga laže čistili in bi bil torej tudi bolj higienski. Nezdroljivo stekleno zlitino bi pa pri vlišanju lahko lepo obarvali in tako bi bil novi denar tudi na pogled lepši od današnjega.

Ali res obstoje kozmični vplivi na vreme in človeška življenja?

Po članku profesorja Kirchbergerja v stuttgartskem »Kosmosu«.

Znanstveniki se že dolgo ukvarjajo z vprašanjem, ali se vreme, ali pa vsaj nekateri vremenski pojavi v daljših časovnih presledkih ponavljajo. Odgovor je največkrat pritrdilen, le da so si raziskovalci zastran dolžine teh časovnih obdobij navzkriž. Mnogi med njimi domnevajo, da traja ta perioda 16 let; to sklepajo namreč iz množine letnih padavin. Preiskali so množino padavin na nič manj ko 286 točkah na zemlji za dobo 48 let in opazili, da velja ta 16letna perioda posebno v višjih zemljepisnih širinah. Drugi poskusi so pa spet pokazali, da so nekateri vremenski pojavi odvisni od stanja solnčnih peg, ki so zanje že zdavnaj ugotovili, da se nekako v 11 letih in 4 mesecih redno vračajo. Ze zdavnaj so tudi dognali odvisnost severnega sija in zemeljskega magnetizma od solnčnih peg; dokazano je pa tudi, da se vodna višina Viktorijinega jezera v Afriki, kamor se stekajo padavine ogromnih področij, natančno ujema s spremembami solnčnih peg. Tudi rastlinska rast se bo menda vsaj delno po tem ravnila; tu pa tam se v letnih krogih starih dreves kar vidno bere enajstletna perioda solnčnih peg.

Kako ta vpliv nastane, nam je zdaj še docela nejasno, kajti solnčno izžarevanje, ki gotovo najbolj vpliva na rastlinstvo in vreme, sicer kaže nekako nihanje, a to nihanje ima spet drugačna razdobja; kaže namreč, da se tamkaj vrste polovične in tretjinske periode solnčnih peg. Nihanje solnčnega izžarevanja, ki so ga ugotovili na zelo različen in med seboj oddaljenih točkah na zemlji — pri pomniti moramo, da je to nihanje odvisno res samo od sonca, ne pa morda od spreminjajočega se stanja zemeljskega zračenja — tvori pa samo približno en odstotek celotnega solnčnega izžarevanja. Za zdaj nam je torej to velesnimljivo in posebno za daljše vremenske napovedi prevažno področje še zmerom velika neznanca.

Se mnogo bolj čuden od teh dolgoletnih obdobij je pa vpliv, ki ga ima vrtenje sonca okrog njegove osi — za enkratni obrat potrebuje sonce 27 dni — na dogajanje na zemlji. Frankfurtška raziskovalca B. in T. Düll sta natanko uredila 36.000 smrtnih primerov, kolikor jih je imelo mesto Kjöbenhavn v 5 letih (to je v 68 solnčnih dneh po 27 zemeljskih dni) in sta pri tem ugotovila neizpodbitno naraščanje in padanje smrtnih primerov v 27 dnevni periodi. Tudi za posamezne smrtno vzroke, kakor za smrt ob obolenju dihalnih organov, od živčnih bolezni, za samomore itd. sta učenjaka dokazala vpliv te periode. Ta na prvi pogled nenavadna in skoraj neverjetna okoliščina, ki pa kajpak nima nič skupnega s kakršnimi astrološkimi napovedmi, se nam pokaže v novi luči, če pripomnimo, da vrtenje sonca lahko tudi na magnetnici zasledujemo. Magnetna igla kaže namreč čisto nemirno nihanje — to nihanje imenuje znanost »magnetne viharje«, — ki so ga opazovali v 48 opazovalnicah širom

Bele mravljie

(r) Termiti, tako imenovane bele mravljie, so ena izmed najbolj neprijetnih nadlog tropskih krajev. Dokler žive samo v gozdnih tleh in si tam gradijo svoje termitske hričke, so zaradi svojega visoko razvitega organizacijskega čuta zelo zanimive živali. Na žalost se pa pogosto pripeti, da si izberejo za bivališče hiše in skladišča; takrat niso za človeka nič več zanimiva bitja, temveč le še sovražnik, ki mu velja zgolj onemogla jeza oškodovanega človeka.

Delavci in vojaki

Termiti spadajo v vrsto archipter in so podobni našim mravljam, samo da so večji in belkaste barve. Ko se izvale iz jajčec, prežive najprej stadij ličink, šele potem dobe svojo pravo obliko. Med posameznimi mravljami je velika razlika, čeprav jih je vse rodila ista mati. Tako so »delavci« brez oči in brez čeljusti, večji »vojaki« so prav tako slepi, le da imajo močne čeljusti, in naposled pravi samci z očmi in s krili. Slepi delavci in vojaki si iščejo hrane s pomočjo svojega zelo razvitega voha. Termiti gredo na lov pončci in si kakor rudarji izkopljejo v zemlji prostrane galerije. Te galerije naj nezavarovane živali skrijejo pred njihovimi sovražniki; zato jih nikoli ne vidite zunaj teh hodnikov.

Deset milijonov jajčec na leto

Oglejmo si samca in samico v njunem življenjskem razvoju. Po njunem poročnem poletu pride trenutek, ko si ustvarita lastni dom; tedaj sede par na zemljo in izkoplje približno 25 cm globoko luknjo. S tem je gnezdo končano in postane izhodišče novega termitskega grifa, ki utegne doseči višino 6—8 m. Njuna lakota je velika, hranita se pa s trohnečimi rastlinami in z mrhovino, ki jo najdeta v zemlji.

Čez nekaj časa začne samica leči jajčka. Iz ličink se razvije na stotine, na tisoče in na milijone »delavcev« in »mladih vojakov«. In tako nastane v kratkih tednih še strašansko velika družina. Starši ostanejo v izbi na dnu stavbe. Vojaki stoje na straži, nekaj delavcev hrani »mamica«, nekaj jih pa koplje neštete hodnike in izkopana zemlja postane čudovito hitro termitsko mravljišče. V začetku ima obliko obelisk, ki se pri temelju razširi in ustvari nekakšno piramido.

Termitska matiča je neverjetno plodovita. Izračunali so, da zleže v des-

atih letih okoli sto milijonov jajčec. Delavci in vojaki so veliki približno 1 cm, matiča sama pa zraste 8—10 cm dolga in je podobna veliki gosenci. Kadar samec pogine, ga nadomesti z drugim, kadar pogine matiča, pa stopi druga na njeno mesto, mravljišče pa postaja čedalje večje. Nič redkega niso mravljišča, ki zavzemajo 400—500 kubnih metrov prostora.

Nič ni varno pred termiti

Tolikšna množica žuželk lahko naredi pravo opustošenje. Edino kovini, cementu in kamnu ne morejo njihove čeljusti do živga. Če pridejo živali po nesrečnem naključju v hišo, potem je ta zapisana pogubi. Termiti se vžro visoko v notranjstvom opečnih zidov in če zavohajo v hiši karkoli užitega, nanesejo tjaka prsti in začno v njem nem varstvu izpodjedati stavbo. Nič ni varno pred njimi, ne pohištvo, ne knjige, skratka nobena stvar, ki ni spravljen v dobro zaprtem železnem kovčku. Ko ste se po kakšnem tednu odsotnosti vrnili domov in če ste pred odhodom pozabili položiti pod noge mize kovinske plošče, potem ste doživeli lepo presenečenje. Termiti so prišli v nogo in so mizo znotraj docela izžrli. Na zumaj niste na njej sicer ničesar opazili, če ste pa nanjo kaj položili, se je sesedla in pred vami je od nekdanje krasote ostal samo kupček lesnega prahu.

Samo z enim pripomočkom se termitov v hiši lahko ubranimo. Najti in uničiti je treba matičo in njenega »možaa«. Toda ta dva živita čisto na dnu in vsako iskanje je jalovo, kajti s trudom in stroški, ki bi jih imeli z iskanjem, bi si že lahko zgradili novo hišo. Zato je najboljša, da pustimo termita na miru in čakamo, dokler se hiša ne poruši, če se poprej ne naveličamo iskanja in pustimo vse skup, kakor je. Termiti pridejo namreč celo v slamnato streho, razžro slamo, na njeno mesto pa nanese prsti. Takšno početje s časom seveda trdnosti strehe škoduje in v hišo začne deževati. Če dežuje na mizo, jo prestavimo drugam, če dežuje na posteljo, naredimo isto. Če pa traja to le predolgo, ne najdemo nazadnje niti enega suhega kottička več in tako stojimo pred izbiro: ali napravimo novo streho, ali pa pobesimo orožje pred zmagovitimi žuželkami in priznamo njihovo premoč. (»Pionier«, Zlin)

po svetu. S tem, čisto v 27 dnevih nastopajočimi magnetnimi viharji so primerjali dneve, ko je umrlo največ ljudi; tako so dognali, da je največ ljudi umrlo za živčnimi boleznimi tiste dni, ko so bile tudi magnetne motnje največje; maksimum smrtnih primerov zaradi obolenj dihalnih organov pa osem dni nato.

Ko so pozneje preiskali umiranje v Curihi in Frankfurtu ob Maini, so se te ugotovitve v glavnem presenetljivo ujemale z dognanji v Kjöbenhavnu, le omenjena zapoznelost je bila v Curihi za dva dneva krajša.

Vzrok tega pojava utegnejo biti žarki, in sicer njihovi valovi ali pa električni pradelci, prihajajoči z določenih nemirnostnih ognjišč na soncu; ti žarki trčijo ob zemljo le tedaj, ka-

dar stoji le-ta, če jo gledamo z omejenih mest na soncu, pravokotno nanje. Posebno kočljivi utegnejo biti tisti valovi, katerih dolžina se giblje med dolžino svetlobnih in navadnih brezličnih valov; tako so na primer tudi opazovali, da golobi-pismonoše izgube orientacijo v bližini kratkovalovnih radijskih postaj, kadar te postaje oddajajo program. Za učinkovitost električnih pradelcev vidimo dokaz tudi v tem, da se visoko na severu, posebno na Islandu, revma poslabša v dneh, kadar je severni sij posebno izrazit. Da so pa severnemu siju vzrok delci, izvirajoči s sonca, je že nedvoumno dokazano.

Posebno je treba poudariti, da ti solnčni učinki nikakor niso sami po sebi smrtonosni, kakor bi kdo utegnil sklepati iz gornje statistike. Odločilni bi mogli biti le tam, kjer je življenje že iz zgolj zemeljskih vzrokov hudo ogroženo.

ALI STE POGUMNI?

Danes, ko se že lovske preizkušnje, vam prinašamo dvajset vprašanj, ki boste z njimi lahko izmerili svoj pogum in sicer tisto vrsto poguma, ki je potreben za vsakdanje življenje. Na vsako vprašanje odgovorite s točkami od 1 do 4. Kolikor večji je vaš pogum, toliko manjšo število napišite. Številka 2 pomeni torej, da pojmuje stvari takšne, kakršne so, in jim ne daste, da bi preveč omajale vaše ravnotežje.

Preden pa pričnete to spraševanje, vas moramo opozoriti na individualne razlike. Tako na primer možki, ki se mu podgane zelo gnusijo, občuti prav takšen strah ob pogledu nanje, kakor ženska, ki dobi ob pogledu nanje kar histeričen napad. Čeprav bo morda tak možki znal svoj strah prikriti, si mora prav tako zapisati številko 4 kakor ženska.

Skupna vsota vseh točk, deljena z 20, je ocena te preizkušnje: 2,45 za moške in 2,65 za ženske bi pomenilo idealno uravnoteženo osebnost zastran poguma. Ta preizkušnja je zanimiva in koristna zato, ker nam pove, v kateri smeri moramo iskati svoje napake. Ako dobite število med 1 in 2, pomeni, da se zanesete nase in da se zelo rad hvalite. Številko med 3 in 4 pa pomeni, da je človek plašen in vase zaprt in da nič kaj rad ne dela iz lastne pobude.

Želimo vam mnogo sreče pri tej

zanimivi igri in upamo, da bo vaše število nekje med 3 in 4!

Vprašanja

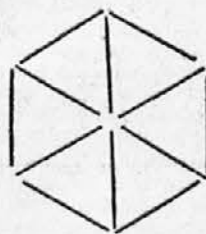
1. Ali se zelo bojite manjših operacij, na primer izdiranja zob in podobnih nedolžnih kirurških posežkov?
2. Ali vam gre zelo do srca, ako opazite, da kdo ne prenese vaše družbe?
3. Koliko poguma potrebujete, da se otresete človeka, ki bi si rad pri vas denar sposodil?
4. V kolikšni meri lahko prikrijete svoje mnenje pri pogovoru z izvoljencom ali izvoljenico svojega srca, ki se pa njeni nazori ne ujemajo z vašimi?
5. V kolikšni meri vam je neprijetno ob pogledu na podgane, miši, kače, razne žuželke, črve in druge živali, ki se vam gnusijo?
6. V kolikšni meri imate rajši telefonsko in pisмено ureditev stvari, kakor pa mučne osebne razgovore?
7. V kolikšni meri se izogibate, da bi neprijetnim stvarim v življenju pogledali naravnost v obraz?
8. Ali vam je zelo neprijetno, na javnem zborovanju povedati nasprotno mnenje?
9. Koliko samopremagovanja potrebujete, da rečete ne človeku, ki vam vsiljuje nekaj, česar prav nič ne potrebujete?
10. Ali pogosto trdite, da se ne počutite dobro, in navažite kakšne druge izgovore, ako vas čaka neprijetno delo?
11. Recimo, da ste se pogovarjali s svojim predstojnikom in o tem doma pripovedujete; v kolikšni meri si dovolj ljube razne duhovite in drzne opombe, ki ste jih pa v resnici med pogovorom rajši zase obdržali?
12. V kolikšni meri ste pripravljeni svoje zahteve skriti na najmanjšo mero, da se izognete neprijetnim razgovorom in drugačnim nevednostim?
13. Ali radi vzkliznete: »Ničesar nisem videl!« ali pa: »Ne mešajte me v to zadevo!« ali kolikokrat si vsaj želite, da bi lahko tako reagirali?
14. V kolikšni meri si upate v prepliru dveh ljudi potegniti s šibkejšim, ki ste o njem prepričani, da ima prav?
15. V kolikšni meri ste navajeni, da se ne odločite sami, temveč da poslušate nasvete drugih, potlej pa tožite: »Saj sem vedel, da bo tako!« ali pa: »Le zakaj sem vas poslušal!«?
16. V kolikšni meri vas prestrašijo grožnje?
17. Ali se zelo opravičujete, ako nekomu ne izpolnite želje?
18. Ali pogosto odgovarjate na upravičen odtok z izgovarjanjem in pojasnjevanjem, pri tem pa zvrčate krivdo na druge ali pa na slučaj?
19. Koliko obvladanja bi vam bilo potrebno, da bi prevzeli nase tujo krivdo in kazen?
20. Koliko poguma vam je treba, da rečete natakarku, da ne morete plačati, ker ste denar pozabili doma?

(»Die Koralie«, Berlin)

Naše novo inteligenčno vprašanje

Sest štirikotnikov

Iz vžgalice sestavljena slika, ki jo vidite na desni, je sestavljena iz 6 skladnih trikotnikov. Kako boš premestil tri vžgalice, da boš dobil 6 skladnih štirikotnikov?

Odgovor na inteligenčno vprašanje v prejšnji številki

Brodolomečeva smola

Brodolomec zaneti nov ogenj sredi otoka. Veter pihajo od vzhoda proti zahodu in torej žene drugi požar od sredine otoka proti zahodu. Brodolomec koraka za drugim ognjem, ki bo ugasnil v morju na zahodni strani otoka. Ko bo požar, ki ga je bil po nesreči zanetil njegov ogenjček na vzhodni strani otoka, prispel do srede otoka, bo moral ugasniti, ker ne bo več imel goriva — in brodolomec bo rešen.

Naš novi roman

PO TRNJEVI POTI

Po nemškem izvirniku priredila K. K.

13. nadaljevanje

Tedaj je stari Krautner šel in je stopil k svoji blede trepetajoči hčerki, ki je ležala na divanu. Skrbno jo je pokrival in na njegov nelep, drugače tako dobrovoljni obraz sta legla skrb in nežnost.

»No, nikar ne jokaj, kakor da bi se ti zgodila največja krivica. Ali slišiš?« je zarobantil. »To te je menda izučilo! Tvoja mati ne bi nikoli naredila kaj takega! Tako dobra in tako skromna je bila... Spametuj se, otrok, spametuj, in... presneto, prenehaj se vendar cemeriti, sicer boš zares zbolela! Če nočeš, tudi prav. Poklical bom zdravnika, da te bo...«

Tedaj se je sunkovito vzravala. »Ne, ne! Ne maram, da pride zdravnik!«

»No, pa ne! Pa ne!« je menil stari. »Spij tole limonado in pojdi spat! Dokler ne boš zadremala, bom sedel pri tebi na postelji. Saj ni treba, da bi tvoja sobarica videla, kako si razburjena.«

Julija se je s zmerom hlipajoči prijateljici pomagala na posteljo, stari Krautner je pa sedel poleg svoje ljubljene in se je sklonil nad njo kakor skrbna mati.

Julija se je poslovila. Ko se je še enkrat ozrla nazaj na prijateljico, ki je komaj zadremala, in je videla, kako ljubeče je njen dobri stari oče bdel nad njo, so se ji orosile oči. Ni vedela, kaj se je zgodilo, toda naj je doživela še tako hude in bridke reči, zavidala bi vsakomur, ki bi ga kdo tako vroče ljubil, kakor je stari Krautner ljubil svojo hčer.

»Srečna Zinka! Očeta ima in ljubega!«

In tedaj se je le s težavo premagala, da ni kriknila od veselja. Saj je ona tudi srečna! Tamkaj pred Krautnerjevim vrtom čaka sreča nanjo. Najbrže mu je mati rekla, da je morala ven.

»No?« jo je vprašal, ko je korakal vstric nje. »Kako je Zinka?«

»Dobro,« mu je tiho odgovorila. »Spi.«

Zadovoljno je pokimal. Potem sta nemo odšla domov. Kako nepopisno lepo je bilo, ko je šla ta košček poti z njim!

»Dobro spi, mala!« ji je dejal na hodniku.

Bil je truden in neprestano je zehal. Pokimal ji je in je odšel v svojo sobo.

»Lahko noč!« je zamrmrala in zavila gor po stopnicah.

Mlademu človeku je težko, da bi zaklenil vase to, kar navdaja, osrečuje ali pa teži njegovo srce. Vtisi, ki jih tako majhno srce občuti, grozijo, da ga bodo strli in zato morajo drugi tolažiti tolikanj sladke ali bridke prigode prve ljubezni. Redko katera jih zaupa materi. Njihova tolažilnica je skoraj zmerom prijateljica, ki ima pa tudi sama svoje skrivnosti. In takšna prijateljica je navadno sočutno bitje, ki je vsak hip pripravljeno tolažiti, jokati se s prijateljico ali pa smejati se z njo in najde zmerom nekaj čudovitega tam, kjer bi kdo drugi videl samo dolgočasno vsakdanjost.

Julija ni imela matere in ta, ki ji jo je nadomestovala, ji še zdaj ni mogla nuditi ljubezni. Tihi mirni otrok si po nobeni ceni ni upal blede čemeriti teti zaupati tega, kar je polnilo njeno srce. In čutila je, da Zinka ni njena prava prijateljica. Odkar se je zaročila z njenim bratom, se je še posebno izogibala zaupnih pogovorov z Julijo, ta je bila pa mnogo prepozna, da bi jo prosila prijateljstva, ki ga ji je odrekla. Zaradi svoje srčne osamljenosti je nepopisno trpela, kajti že po naravi je bila nežnočutno dekle in se je rada naslanjala na drugega; vsa njena hladnost in dozdevna neobčutljivost sta bili zgolj krinka, zgolj sad brez ljubezni preživljene mladosti.

Samo v njenih čudovitih očeh si lahko uganih plamteči ogenj, ki ga je skrivala v svoji duši; te oči so bile pa skoraj zmerom zastrte s črnimi trepalnicami. Gospa Minka je to seveda imenovala »koke-tiranje«, kajti Julija je večkrat iznenada dvignila trepalnice in je tako polno pogledala človeka, da se je ta kar zdrznil pred ognjem, ki je izdajal njeno globoko notranje življenje in bogastvo njenih čustev.

»Na srečo,« je navadno rekla Minka, »nima prav nobene priložnosti, da bi s to svojo očesno umetnostjo zapeljevala, kajti razen z Mirkom ne govori z nobenim

drugim moškim. Ta je pa njenega pogleda že tako vajen, da ga nič ne gane. Živel bi lahko tudi v še tako lepem kraju, pa njenih pogledov ne bi niti opazil, ker sta pač zmerom skupaj. No, in razen oči ni na dekletu ničesar, kar bi po lepoti dišalo. Kite ima takšne, kakor bi bile spleteno iz svil za šivanje, in njena polt je tako rumena kakor moje čipke.«

In vendar se je zgodilo, da so te oči zbudile ljubezen — tolikšno ljubezen celo, da se je nekdo hotel po vsaki ceni poročiti z njo. Gospa Minka je od neznanke oseplosti kar sklenila roke nad glavo.

Julija sama pa ni niti slutila, da je z vročim kopnenjem iskala moške ljubezni. Z bolniki, ki so skoraj vsako jutro s težavo prihajali v čakalnico, opri na svoje strežnike, je govorila prav tako prijazno kakor z drugimi, mogoče še prijazneje, kajti če je pogledala takšne ubožce, ji je srce kar prekipelo od sočutja. Ali je na svetu še kaj brezupnejšega kakor biti mlad, bogat in nadarjen, pri tem pa neprestano bolehati? Njo, ki je bila pri vsem svojem navidezem miru živahna ko živo srebro, da ne bi strela, če ne bi vsak dan trikrat ali štirikrat stekla dol k reki, poleti pa veslala ven na sred vode, je dvojno zbolelo, kadar je pogledala človeka, ki je naravo lahko užival samo s svojega bolniškega stolčka. To njeno sočutje je pa ubogega bolnika le še bolj zadelo v srce. Na lepem si je dejal, da je v tem lepem in prijaznem bitju našel ono, kar bi ga lahko osrečilo; tako je danes opoldne prišla njegova mati in je prosila gospo Minko za pogovor med štirimi očmi.

Bila je vdova in zelo ponosna ženska. Nikoli se ni pokazala v meščanskem krogu Andersheimc-nov in je s svojim sinom živela čisto sama zase.

Bila je nekoč revno dekle iz stare francoske plemiške rodbine in ko jo je gospod Norban spoznal, je njen oče baš zaigral zadnji vihar, potlej se je pa v obupu ustrelil. To jo je nemara omeščalo, da je uslišala prošnjo meščanskega snubca in je odšla z njim v njegovo vilo ob Renu. Na srečo jo je od tovarne ločil obširen park. Nič kaj rada se ni spomnila na to, da je njen mož izdeloval »nemško kipeče vino«. Drugače je bila pa značajna in povrh še zelo izkušena ženska. Njen ubogi edinec Alfonz, ki je nanj stavila vse svoje upe, je bil pohabljen že od deških let sem. Hudo razgret se je bil šel kopat v Ren in domov so ga prinesli — hromelega. Za mater je bil to grozen udarec. Vzlic temu pa še ni izgubila poguma. Skušala je svojemu oboževanemu sinu izpolniti vsako željo in ga je vzgajala kar najskrbneje. In ko je njegov oče moral v vojno proti Francozom in ko je zaradi dobljenih ran umrl, tedaj se je tudi ona ponemčila; nikoli ni odpustila svojim rojakom, da so njenemu neboljenemu sinu ubili očeta.

In ta gospa je danes prišla, da bi za svojega ljubljene otroka izprosila Julijino roko in srce.

Cela dva dni se je otrokovi prošnji obupno upirala, čeprav ji je bilo hudo. Svojega edince je hotela imeti samo zase in misel, da bi morala njegovo ljubezen deliti z drugo, se ji je zdela strašna. Zdaj se je pa v to vdala. Mučil jo je le še strah, da ne bi dekle njenega pohabljenega sina zavrnila.

Spočetka se je gospe Minki kar zameglilo, ko so ji najavili gospo Norbanovo, kajti ponosna Francozinja ni navadno z nikomer občevala. Zdaj je pa kakor kip sedela poleg nje na divanu in je prvič videla od blizu njene črne brčice nad zgornjo ustnico. Gostja je nosila s soboljevino obrobjen črn baržunast plašč, ki je gospe Minki do dobrega zmešal glavo.

»Enfin,« je rekla gospa Norbanova; »Alfonz ljubi to mlado dekle. In to kar ji bo nudil, ni malo. Premožnje, položaj in svojo globoko čisto ljubezen. Za primer njegove prezgodnje smrti je že vse preskrbljeno. Tudi je...«

Z roko si je zastrla oči in si obrisala solzo.

»O, prosim, gospa,« je hlastno odgovorila Minka, »le katero dekle

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zaplestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOŠ. REICH
LJUBLJANA

ne bi bila srečna, če bi jo vaš gospod sin... In poročiti se hoče z Julijo?« si je v prevelikem začudenju vskočila v besedo. »Zares poročiti?«

Gospa Norbanova se je odkašljala.

»Ker sem osebno prišla k vam v njegovem imenu, mislim, da je stvar jasna. Opisali so mi teto mlade dame kot zelo težko dostopno gospo, zato sem se rajši obrnila do vas, draga gospa.«

»Moj Bog!« je odgovorila Minka, kakor bi ji bil padel v naročje nepričakovani zaklad. »Kolikšna sreča za otroka in za mojo ubogo sestrico!«

»Ali bi me lahko seznanili z mladenko?«

»Kaj? Mar Julije še ne poznate?«

Gospa Norbanova je zmajala z glavo.

»Samo po sinovem opisovanju jo poznam.«

Gospa Minka je odhitela na vrh, kolikor so ji le dale njene stare noge. Julija je bila v kuhinji in je pripravljala juho za teto Frido, ki je zaradi dolgotrajnega Frickovega moka zbolela in morala leči v posteljo.

Kakor furija je Minka pridrla v kuhinjo in je zaripla od razburjenja s tresočim se glasom poklicala prestrašeno dekle:

»Hitro, hitro! Preobleci se in umij si roke! Nekdo je spodaj!...«

Zajela je sapo.

»Le hitro pripravi, potlej se pa lepo napravi in pridri dol. Ali slišiš?«

»In kaj bom spodaj počela?« je mirno vprašala Julija.

»Neka dama je omedlela — prinesi kozarec vode!«

Minki sami se je sicer zdel ta izgovor nekam prismojen, ko je drvela dol po stopnicah, toda nič pametnejšega ji ni bilo šinilo v glavo. Vsa zasopla je spet sedla poleg svoje gostje, ko so se počasi odprla vrata in je vstopila Julija s kozarcem sveže vode. Ni se bila preoblekla, kajti po njenem je bila obleka, ki je v njej hotela pomagati onesveščenci, postranska stvar, in tako je prišla v svoji temni volneni obleki.

Gospa Norbanova, ki ni niti v sanjah slutila, da so jo Juliji predstavili kot nesveščenko, je vzela lornjon in je z začudenjem opazovala njeno ljubko vitko postavo. Da, zdaj je vse razumela. Poznala je sinov smisel za lepoto, saj mu ga je bila sama vcepila. In to stvarco, to cvetočo lepoto hoče njen ubogi sin imeti samo zase? Spustila je lornjon in pobesila oči. Julija ji je ponudila kozarec vode.

»Hvala, draga gospodična.«

»Gospe je odleglo,« je vzkliknila Minka.

»Ali ne bi hoteli za trenutek sedeti?« je povzela gospa Norbanova z lahno začudenim obrazom, ko se je Julija obrnila, da bi odšla. »Moram se namreč,« je nadaljevala in je posadila Julijo na stol zraven sebe, »moram se vam zahvaliti. Vi me sicer ne poznate, zato vas pa jaz poznam po svojem sinu.«

»Pač, gospa Norbanova, poznam vas,« je odgovorila Julija. »Vaš gospod sin mi je pogosto pravil o vas.«

»O meni vam je pravil?« je vzkliknila tujka. »Tako dober je, tako plemenit! Njegove pesmi bi morali brati! Čakajte, poslala vam jih bom. Iz njih boste spoznali vso njegovo dušo.«

Julija je pobesila trepalnice.

»Zelo me bo veselilo,« je odgovorila v zadregi.

Čutila je, da se je nekaj nenavadnega zgodilo, da ji gospa tako govori.

»Ali bi me hoteli obiskati? Da? To je lepo. Mogoče že danes popoldne?«

»Zelo mi je žal, gospa, toda moja teta je prav danes posebno bolna.«

»Ah, kaj! Saj ni tako hudo!« je vskočila gospa Minka. »Zaradi nje greš lahko mirne duše. Nanjo bom že jaz popazila. Zmerom tudi ne moreš čepeti pri njej!«

»Tako dobri ste,« je rekla gospa Norbanova in vstala. »Danes torej ne, toda za jutri mi ne boste odrekli. Poslala bom po vas kočijo. In zdaj zdravstvujte! Na svidenje!«

Stisnila je Juliji obe roki in ko je na njenem obrazu opazila ljubko otroško zadrego, se ji je okoli ustnic zarisal otožen nasmeh.

»Na svidenje, ljubo dete! Zbogom, gospa Roettigerjeva!«

Vstala je in počasi odšla. Julija je obstala kakor ukopana, Minka je pa odhajajočo spremljala do voza. Ko se je vrnila, je mladenka pravkar šla gor po stopnicah.

Križ božji! To mrtvilo niti rado-vdnosti ne pozna!

»Tak počakaj vendar,« je zavpila,

Vsak
nima toliko denarja,
da more potovati v
kopališče

Toda vsakdo
bi moral dati za zdravje letno
100 — 150 dinarjev in piti mesec
dni mesto druge vode samo našo
znamenito:

Radenski zdravilni vrelec
onega z rdečimi srci iz
Radenskega zdravilnega
kopališča Slatina Radenci
(pri Mariboru)

Zahtevajte gratis prospekt!

»da se ne bo teta preveč prestrašila!«

»Zakaj naj bi se prestrašila?«

Razburjena teta je bila tedaj že pri njej.

»Ljubi Bog, ali si s svojo pametjo res že čisto pri kraju? Ali se pa mar samo delaš, kakor da ne opaziš, da se ti je nasmehnili sreča?«

Zgrabila je Julijo za roko in jo je potegnila skozi vrata v Fridino spalnico. Potlej je uprla roke v bok in zavpila nad prestrašen sestro:

»Samo pogledj jo! Tak pogledj jo vendar! Nak, Frida, tega ne bi medve nikoli mislili! Ah, moj Bog, sesti moram!«

Živčna bolnica v postelji se je sunkovito vzravala.

»Kaj se je vendar zgodilo?« je s težavo vprašala in v strahu pogledala blede pastorko, ki jo je zdaj obšla nedoločena slutnja, da gre za njeno prihodnost.

»Le nikar se nič ne boj, Frida! Zdaš boš rešena vseh skrbi! Pomisli vendar! Tale neumna goska ti ima srečo kakor le malokatero dekle. Zenitno ponudbo ima. Nekdo jo prosi za roko, nekdo, kaj misliš Frida, kdo bi utegnil to biti? Norbanov Alfonz bi jo rad!«

Hkratu z zadnjimi Minkinimi besedami se je zaslislal lahen in priten krič. Potlej je zavladala mrtvaška tišina. Obe sestri sta vprašujoče uprli oči v malo Julijo, ki je visoko vzravnan in nekoliko blede stala ko pribita.

»To ni res!« se je nazadnje utrnilo z njenih tresočih se ustnic.

»Ni res? Seveda! Človek bi težko verjel, res je pa vendarle. Njegova mati mi je izrecno naročila, da naj o tem govorim s tvojo teto!«

»Nikar, Minka, saj je vendar — saj je vendar...«

»Ven pojdi,« je Minka skočila svoji sestri v besedo in se je obrnila k Juliji. »In ti, Frida, lahko prenehaš s tem solzavim govorjenjem. Resda je bolehen človek, toda — ali se zato ne more poročiti?«

»Pa ne z menoj,« je zdajci spregovorila Julija.

Obstala je bila pri vratih in je govorila mirno in premišljeno.

»Z menoj že ne!« je še enkrat ponovila.

»Se boš že še premislila,« je rekla gospa Minka, ne meneč se za njen ugovor. »Frida, najprej bi rada s teboj govorila. Julija, ven pojdi!«

»Ne grem! Tukaj ostanem!«

»Nikar, Julija,« je vzdihnila bolnica in omahnila nazaj na blazino.

»Saj to je vendar njena stvar in jaz nikakor ne maram, da bi mislila, da se vmešavam v stvari, ki naj jih odloči sama.«

»Z vama človek res ne more govoriti. Vedve čakata najbrž na kakšnega princa? Prav kakor da bi se še kdaj ponudila takšna priložnost dekletu, ki nima niti počenega groša pod palcem. Tak otrok božji, pomisli vendar, kakšno lepo priložnost imaš za poroko!«

Sedla boš v pravo vilinsko gnezdo. Ubogi mladenič se je do ušes zaljubil vate in njegovi materi si tudi po godu. No, in zdaj samo pomisli, kako neskrbno boš lahko živela kot spoštovana gospa. Lahko boš potovala, videla boš svet, imela boš svojo lastno hišo, svojo ložo v wiesbadenskem gledališču in lastno kočijo. Preskrbljena boš, varovali in negovali te bodo ko kakšno princeso. Nikakšnih življenjskih skrbi ne boš imela, medtem ko se zdaj vse nate kupiči... Ali misliš, da je tako lahko iti skozi življenje kot ubogo dekle in se pehati od službe do službe? Tega si vendar ne boš domišljala, da boš večno doma? Jaz na tvojem mestu ne bi mogla več gledati, kako tvoja teta od skrbi za tvojo prihodnost še spati ne more. Na kolena bi morala pasti in hvaliti Boga, da ti je poslal izhod iz vse te zmede in ti hoče dati priložnost, da boš ubogi teti vsaj malo poplačala, kar je storila za vaju. Pretehtaj vso stvar še s te strani, potlej boš že drugače mislila!«

Med Minkinim govorjenjem je Julija čedalje bolj pobešala glavo, roke so ji mlahavo visele ob životu, pred očmi se ji je megnilo. Bilo ji je, kakor bi jo neka ledeno-mrzla roka potisnila nazaj, čedalje bolj nazaj iz jasnega sončnega življenja v pust otožen zimski dan.

Nazadnje se vendar vsakdo vrne k meni!

Toda ni čudno, kajti edino le Nivea vsebuje „Eucerit“, okrepčevalno sredstvo za kožo in razen tega je Nivea po ceni in koristna.

Prstni odtisi

(Nadaljevanje s 4. strani)

Skozi špranjo svilene španske stene je videl sredi sohe velikoga moža v vedrni obleki. V trenutku obupa je opazovalc že mislil, da gre mož naravnost proti španski steni. Toda obstal je pri mizi s pižamo in tat je zaslišal veselo šumenje sodavice, ki si jo je mož brizgnil v kozarec. Se en kozareček! To pot je bila pižama opazovalca koda. Čuk prismojen! Le zakaj, nič ne kadi in zakaj ne gre spat? Da bi že vsaj šel, ta presneti kalin! Mož je izpraznil kozarec, potem je pa naredil nekaj zelo pomembnega. Vzel je žepni robec in je kozarec skrbno obrišal. Isto je naredil s steklenico sodavice. Potlej je šel po sobi in je obrišal naslanjalo pri stolu in kljuko na vratih. Iz pepelnika je stresel pepel v žepni robec, potlej je pa tudi pepelnik skrbno obrišal.

Mož za steno je pritaženo zažvižgal. Prstni odtisi! Možak je bil torej rokomavh, nič boljši kakor on sam — le da je zahajal v boljše lokale in se je sukal v družbi boljših dam. Potlej je nagubal čelo. Čuden tat to! Na nakit v njegovem žepu je bil čisto pozabil — ali ga bo nemara pozneje iskal...

Nazadnje se je zdela, da je opravil. Bliskovito se je ozrl okoli po sobi in se je obrnil. Tat je opazil, da je odprla vrata z drugim žepnim robcem, preden je ugasnil luč, in stopil v razsvetljeno vežo. Spretno kakor mačka je smuknil tat iz španske stene in se je po prstih približal odprtim vratom. Opazil je, da je mož v večerni obleki oblekel plašč, se pokril z mehkim klobukom, potlej je pa z žepnim robcem odprl glavna vrata in jih nalahno zaloputnil.

»Rad bi se malo razgledal,« je zamrmral stari lisjak. »Stanovanje mora biti prazno. Mogoče je prav zato tako zaprašeno. Vsekako se bo v kuhinji nekaj našlo!«

Ko je prekal razsvetljeno vežo, ga je iznenada izpreletela zona. V tej tišini je bilo nekaj, kar ga je navdajalo z grozo. Prvič v svojem tatin-skem početju se je ustrašil nečesa neznanega. V kuhinjo ga je vlekla samo lakota. Ves dan ni imel ničesar v ustih. Nemara bo imel srečo in bo le našel kakšno skatlo prepečenca in košček starega sira.

»Preneumno!« je zamrmral. »To-lihšen strah za prazen nič!«

Potem je iznenada zaslišal zamolkel padec. Ozrl se je v smeri, odkoder je prišel glas. Na desni in na levi so bila vrata. Ena so bila odprta na stečaj in so držala v kopalnico, druga so bila pa samo priprta in tat se je pri prči spomnil na škripanje vrat. Seveda, spalnica! In v spalnici mora nekdo biti — ali pa nekaj. Neodločno je obstal. Še je čas, da skoči skozi okno. Potlej je previdno odprl vrata. Nalahno so zaškripala. V sobi je govela zasenčena luč in tudi tu je bila španska stena, ki je izpod nje molela posteljna krajnica.

Potlej je zagledal »tisto«. Od stene je prihajala velika bela mačka, šla je tiho mijavkajoče počasi proti njemu in ga je z mirnim pogledom pazljivo ogledovala. Mož je spravljal svetilko v žep in si je otrl potno čelo. Ropot je torej povzročila mačka, ko je skočila

s postelje! Nemara tamkaj kdo spi? Mačka lahko še koga zbudi, če bo še dalje mijavkala. Žival se je smukala okoli njegovih nog in je začela prilizneno prestati. Tat je imel mačke rad. Kolikokrat, kadar je bil lačen, je svoj poslednji grizljaj delil s kakšno ubogo živalsko paro. Sklonil se je, vzel mačko v naročje, jo pobožal po mehkih tačkah in jo počehljaj za ušesi.

»Ali hočeš malo mlečka, mucica?« je zašepetal. »Pojdiva, v kuhinji bova že kaj našla!«

Vžgal je luč v mali kuhinji in zaprl vrata. Potlej je postavil mačko na tla in je iskal mleka. Ko je iztegnil roko proti vrčku, je hlastnil po zraku. Njegova roka, njegov rokav, vse je bilo vlažno in lepljivo.

Hitro se je sklonil in pograbil mačko, ki je spet začela prestati. Takoj nato jo je pa z vzklikom groze spustil na tla. Mačkine tačice so bile vlažne od krvi. S skodelico mleka jo je zaprl v kuhinjo in je jadrno odhitel proti spalnici. Preden je odšel, je hotel vedeti, kaj je.

Ko je spet stopil v sobo, se je spomnil moža — morilca — ki je bil zabrisal prstne odtise na kozarcu in na stolu in ki si je v kopalnici umival roke. Ko bi bil vsaj kaj slutil, bi bil že kaj tvegati! Bliskovito pogled za steno... Zdajci je pa v nenadni grozi planil iz sohe. Nevarnost, ki mu je grozila, mu je vžela vso razsodnost. Prej ko mogoče mora oditi iz tega stanovanja, kjer je ležala neka ženska s prezezanim vratom.

Ko je bil spet v salonu, se ni več domislil, da bi si prižgal svetilko. Saj vendar ve, kje so okna. Toda v svoji naglici je bil pozabil, da je med obema oknom miza. Z rokavom je zadela ob cvetlično vazo; prevrnila se je in padla na tla. Zaslišalo se je zvenketanje razbitega stekla...

Zdaj se ni več upal skočiti skozi okno. Kakšen ponočnjak bi kaj lahko postal pozoren! Potlej se je spomnil nakita v svojem žepu in ga je jadrno odložil. Umorjenke vendar ne more oropati. Odšel je k glavnim vratom, jih odprl in pogledal v neizprosne stražnikove oči.

»Ali te imam, falot! Kar zdelo se mi je, da se je moralo tu zgoraj nekaj zgoditi, ko sem šel na ropot! Ali greš brez ugovora z menoj?«

»Samo... samo jedače sem iskal,« je zajecjal. »Ničesar nisem vzel. Lahko me preiščete.«

Stražnik mu je hitro posvetil v obraz.

»Vas bodo že na stražnici preiskali,« je odgovoril z grozečim glasom. »Najprej si moram ogledati stanovanje.« Vlomilcu se srce razbijalo od strahu. »Saj ste me vendar ujeli,« je dejal. »Le kaj še hočete?«

»Pogledal bom, odkod je ta kri na vaših rokah.«

»Da,« je dejal policijski nadzornik in segel po pipi, »če bi bil morilec v vseh točkah tako pameten kakor pri prstnih odtisih — roke si je namreč obrišal v svoj žepni robec itd. — potem bi bil tat izgubljen. Njegov izgovor je bil namreč predober, da bi bil resničen! Toda na nekaj je morilec vendarle pozabil in to mu bo zlomilo vrat!« je srdito pristavil.

Njegova žena, ki je krpala nogavice, ga je pogledala.

»Na kaj je pozabil?«

»Na prah, ki je ležal vsepovsod. Obrisal je vse, česar se je dotaknil, tudi nož, ki je z njim žrtev ubil, in kljuko na hišnih vratih. Okoli stvari, ki se jih je dotaknil, je bil kar siv zaprašen krog. In ko je Brown pri obhodu zasačil vlomilca Sama Deana, smo ga preiskali. Ves je bil okrvavljen, toda pri njem nismo našli nobenega žepnega robca in tudi nobenega dokaza ni bilo, da bi jih bil sežgal. Vzlic temu so se pa njegovi prstni odtisi vsepovsod natanko razločili,« je menil z nasmehom. »Na snažni kljuki, ki jo je bil morilec tako skrbno obrišal, smo našli krasen okrvavljen prstni odtis.«

»Po tem takem sta bila torej v hiši dva človeka,« je rekla preglednikova žena, ki so se ji na mah odprle oči.

»Seveda,« je prikimal preglednik. »Poizvedovali smo za umorjenkinini znanci. Samo eden med njimi je bil nekam preveč samozavesten. Tega smo danes povabili na policijo in vlomilec ga je pri soočenju takoj spoznal. Videti,« se je nasmešnil policijski nadzornik, »to bo prvi primer, da se je morilec baš s tem izdal, ker ni pustil nikakršnih prstnih odtisov.« r Y. H.

Radio Ljubljana

Od 18. do 24. nov. 1937.

ČETRTEK, 18. NOVEMBRA

12.00: Ruske plošče ■ 12.45: Vreme, poročila ■ 13.00: Čas, spored, obvestila ■ 13.15: Koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Vreme, borza ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Slovensčina za Slovence ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nacionalna ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Akademski kvintet ■ 20.45: Plošče ■ 21.00: Rondo ■ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored ■ 22.15: Koncert radijskega orkestra ■ Konec ob 23. uri.

PETEK, 19. NOVEMBRA:

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Vreme, poročila ■ 13.00: Čas, spored, obvestila ■ 13.15: Orkester balalajk ■ 14.00: Vreme, borza ■ 18.00: Zenska ura ■ 18.20: Francoske plošče ■ 18.40: Francosčina ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Koncert radijskega orkestra ■ 21.00: Operne plošče ■ 21.10: Komorni trio ■ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA, 20. NOVEMBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Vreme, poročila ■ 13.00: Čas, spored, obvestila ■ 13.15: Plošče ■ 14.00: Vreme ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Izvoz našega lesa ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: Poti usode ■ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA, 21. NOVEMBRA

8.00: Plošče ■ 8.15: Prenos cerkvene glasbe ■ 8.45: Verski govor ■

HERSAN ČAJ

DELUJE

dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic. Pomaže pri apnenju žil in hemoroidih

OLAJŠAVA

bolečine in trpljenje pri revmatizmu in sklepnem protinu

UBLAŽUJE

bolečine pri mesečni čišči

ODSTRANJUJE

nepotrebno mast in pripomore do vitkosti

DOBITE GA V VSEH LEKARNAH

Reg. S. br. 19830/1933

9.00: Čas, poročila, spored ■ 9.15: Koncert bežigradskega pevskega društva ■ 11.00: Otroška ura ■ 11.30: Koncert radijskega orkestra ■ 13.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 13.15: Plošče (oddaja prekinjena od 14.—16. ure) ■ 16.00: Medžimurske narodne ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Nastop malih harmonikarjev ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Slovenska ura ■ 20.30: Koncert poljske glasbe ■ 21.20: Prenos plesne glasbe ■ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored ■ 22.30: Izseljeniški večer ■ Konec ob 23.30 uri.

TOREK, 23. NOVEMBRA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Operetni venčki ■ 12.45: Vreme, poročila ■ 13.00: Čas, spored, obvestila ■ 13.15: Slavnosti možje (plošče) ■ 14.00: Vreme, borza ■ 18.00: Koncert radijskega orkestra ■ 18.40: Krščanstvo in nacionalizem ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni zvočni tednik ■ 20.00: Orkestralni in klavirski koncert ■ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

SREDA, 24. NOVEMBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Vreme, poročila ■ 13.00: Čas, spored, obvestila ■ 13.15: Koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Vreme, borza ■ 18.00: Mladinska igra ■ 18.40: Od Save do Črnega grabna ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Šah ■ 20.00: Plošče ■ 20.30: Slovenski vokalni kvintet ■ 21.15: Citraški trio »Vesna« ■ 22.00: Čas, vreme, poročila, spored ■ 22.15: Radijski jazz ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK, 22. NOVEMBRA

12.00: Plošče ■ 12.45: Vreme, poročila ■ 13.00: Čas, spored, obvestila ■ 13.15: Koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Vreme, borza ■ 18.00: Zdravstvena ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Kulturna kronika ■ 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila ■ 19.30: Nacionalna ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Koncert radijskega orkestra ■ 20.50: Plošče ■ 21.10: Duet flavt ■ 22.00: Čas, vreme,

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA - STARI TRG 9

Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barometrirov, hygrometrov, t. d. — Raznovrstne ure, zlatina in srebrnina. — Ceniki brezplačno!

Plačajte naročnino!

POZOR
GOSPODINJE!

Najceneje
ste postreženi s
KURIVOM
pri trdki

RUDOLF VELEPIČ

trgovina s kurivom

LJUBLJANA VII.

Sv. Jerneja cesta 25

TELEFON 2708

Prvi poskus

stalni odjem

Razglednice in voščila

za Božič, Novo leto in za god, kakor tudi vse pisarniške in šolske potrebnosti. Vam nudi najugodnejše

»Merkur« trgovina s papirjem,

pisarniški in šolski potrebščinami

VLADIMIR JAGARIČ

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 15. TELEF. 81-94

MALI OGLASI

3000 DINARJEV Vam izplačamo, ako vplačujete 5 let po 10 din tedensko. Prijave sprejema: Klančnik, Stražišče 282.

COSPODIČNA, stara 23 let, iz boljše meščanske hiše, krasna blondinka, trgovsko naobrazovana, s 100.000 dinarjev dote, se želi takoj poročiti. Pojasnila proti nakazilu 10 dinarjev v znakah daje »IDEAL«, Zagreb, Ilica 31.

COSPODIČNA, stara 24 let, veleposelstnikova hčerka, lepa simpatična črnolaska, absolutna meščanska in gospodinske šole, z znanjem več tujih jezikov in z doto 200.000 dinarjev, bi se rada takoj poročila. Pojasnila proti nakazilu 10 dinarjev v znakah daje »IDEAL«, Zagreb, Ilica 31.

DRŽAVNI URADNIK, 31 let star, z nekaj premoženja in s 3000 dinarjev mesečnih dohodkov, Slovenec, bi rad poročiti boljše slovensko dekle. Pojasnila daje proti nakazilu 10 dinarjev v znakah »IDEAL«, Zagreb, Ilica 31.

SLOVENSKE FANT, star 35 let, ki živi v Ameriki, ki ima večje premoženje in velike mesečne dohodke, želi poročiti boljše slovensko dekle, ki bi hotela takoj odpotovati v Ameriko. Pojasnila proti nakazilu 10 dinarjev v znakah daje »IDEAL«, Zagreb, Ilica 31.

IMAMO na tisoče raznih ženitbenih kandidatov z različnimi dotati do 2.000.000 dinarjev, raznih posestnikov, ekonomov, advokatov, profesorjev, oficirjev, učiteljev, državnih in mestnih uradnikov, železničarjev, orožnikov in kmetijskih fantov, ki bi se radi takoj poročili. Kakor je našlo svojo srečo že toliko drugih, tako jo lahko najdete tudi Vi. Vsa pojasnila dajte proti nakazilu 10 dinarjev v znakah pri »IDEAL«, Zagreb, Ilica 31.

Knjižna založba tiskarne Merkur d. d.

v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23a

opozarja na naslednje knjige svoje založbe:

Dr. I. Matko — PERKUSIJA IN AVSKULTACIJA 120'—
Dr. Višmar M. — MOJ POGLED NA SVET 100'—
Dr. Vidmar M. — OSLOVSKI MOST 100'—
Claude Anet — ARIJANA, roman, vezano 30'—
Conan Doyle — POZNA OSVETA, roman, vezano 24'—
Gabršček A. — GORIŠKI SLOVENC I. del 80'—
Kreft — V OKLOPNJAKU OKOLI SVETA, roman, vezano 24'—
Rehar R. — PESMI O KRALJEVIČU MARKU, broširano 20'—
Rehar R. — POPOTOVANJE PO ZVEZDI VECERNICI, broš. 12'—
Spicar J. — MARTIN NAPUHEK, igra, broš. 10'—
Vachek E. — KRI NE KLICE PO MASČEVANJU, broš. 48'—
Ivo Sorli — IZBRANI SPISI, obstoječi iz šestih knjig, broš. 230'—
vez. 320'—

Mala knjižnica — Jurčič: SOSEDOV SIN — Dr. B. Škerlj: CLOVEK — Beecher-Stowe: KOČA STRICA TOMA — Goethe: EGMONT — Horatius Flaccus: PESMI — Storm: JEZDEC NA SERCU — Jan Neruda: MALOSTRANSKE POVESTI. Vsak zvezek stane broširan din 15'—, vezan 20'—

Na vse gornje cene dovolimo onim naročnikom, ki se sklicujejo na naš oglas v »Družinskem tedniku«, 20 odstotni popust.

Štajerska jabolka

vam nudi najceneje

Gospodarska zveza

Ljubljana, Tyrševa c. 29

Prilika

ugodnega nakupa Hubertus

perilo — obleke — za šolarje

Presker

Sv. Petra c. 14

Ob 117 letnici obstoja — 4. novembra 1937. smo odprli

**Ekspozitura
v Kočevju**

TRG KRALJA ALEKSANDRA ŠT. 84,

ki vrši vse posle denarnih zavodov. Sprejema vloge na knjižice in v tekočem računu in jih obrestuje po 3—5%. Daje posojila in kredite proti vknjižbi, poroštvo in zastavi vrednostnih papirjev po najugodnejših pogojih. Vloge izplačuje brez omejevanja. — Blagajniške ure: od 8 do pol 1 in od 3 do 4

Hranilnica dravske banovine

PREJE KRANJSKA HRANILNICA